

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Ámen.

A korrupció.

A bíróság többhónapi börtönbüntetésre ítelt két államrendőrségi detektívet, akik egy megbízatásukkal visszaélve, keresni akartak azon, hogy állami tisztviselők. Teljesen fölösleges, sőt egyenesen nevetséges lenne, ha ezzel az eszettel kapcsolatban az állami rendőrséget védelmünkbe vennők, ha bizonyítgatni próbálnók, hogy tizzer ember között mindig akadt és mindig fog akadni kettő, aki magáról megfélelkezve előbb vagy utóbb beigazolja, hogy nem való arra a helyre, amelyre állították, — mert hiszen senkinék nem jut eszébe, hogy egyeseknek nébe-hóba előforduló ballépéséért erkölcsileg felelőssé tegyen egy olyan egész testületet, amely minden kétségen felülálló intaktségának éppen azáltal adta tanujelét, hogy a bűnösöket könnyörtelen szigorral kiközösítette soraiból.

A magyar állami rendőrség olyan magas fokán áll a hivatali tisztességnek és becsületnek, hogy az ilyen kivételek nem tudnak foltot ejteni rajta, éppen, mert kivételek. Haszontalan emberek visszaélései ellen senki sincsen biztosítva, mert hiszen a legtöbb esetben csak akkor lehet rájönni hogy kiben mi lakozik, amikor az illetőnek alkalma kerül arra, hogy kimutassa a foga fehérét, ilyenkor azonban rendszerint már késő is. A korrekt testületi szellem, a nevelés, az ellenőrzés és a fegyelem csak olyanokkal szemben hatásosak, akikben megvan az akarat és a lelki hajlandóság is arra, hogy tisztességesek legyenek, azzal az egy-két kivétellel szemben azonban, akiken mindezek nem tudtak változtatni, csak egy orvosság áll rendelkezésre: a börtön.

Természetesen nemcsak az államrendőrségnél, hanem másutt, például nálunk a csendőrségnél is. Igaz, hogy a sors eddig megkimélt minket attól, hogy a magunk esetéből vonjunk le hasonló kellemetlen tanulságokat, mégis nagy hiba lenne, ha afölötti elbizakodottságunkban, hogy nálunk ilyen eset elő sem fordulhat, megfélelkeznénk a szükséges és köteles elővigyázatáról, amely az ilyen lehetőségekkel szemben, ha nem is immunizál, de legalább preventive mégis csak némi védelmet nyújt.

Mi teljes meggyőződéssel és rendíthetetlenül hiszünk a magyar csendőrök feltétlen megbízhatóságában és puritán becsületességében. Képesek lennénk a képébe ugrani annak, aki ezt csak a legtávolabbról is kétségbe vonni merésznél. Az abszolút becsületességnek ez a megnyugtató tudata s az ellenőrzésnek ebből folyó esetleges lanyhábbasága azonban ne legyen kitegyesztője és segitőtársa annak a két haszontalan em-

bernek, akik, nincs kizárva, esetleg a mi sorainkba is befurakodtak vagy be fognak furakodni.

Ezzel nemcsak a csendőrség, hanem az ország hirnevének is tartozunk. Egy ország kulturáját nemcsak az iskolák, középiskolák, egyetemek, tudományos intézetek vagy analfabéta százalékok szerint kell megítélni, hanem közéletének és közigazgatásának megbízhatósága és becsületessége szerint is. Minél intelligensebb egy nemzet, annál kevésbé hajlandó eltérni a korrupciótól. A Balkán nem ott kezdődik, ahol a határok jelzik, hanem ott, ahol legelőször találkozunk a baksissal. Es minél gyakrabban és minél különbözőbb formák között találkozunk vele, annál nagyobb bizonyossággal következtethetünk belőle az egész állami élet züllöttségének fokára is.

Azzal sem teszünk eleget a kötelességünknek, ha önmagunkra és egymásra vigyázunk, hanem ki kell terjesztenünk a figyelmünket olyan esetekre vagy éppen csak gyanukokra is, amelyek esetleg nem hivatalos feljelentés vagy csak suttogás formájában jönnek tudomásunkra. Sokszor éppen az lesz nekünk hálás ezért, akit tudtán kívül ártatlanul illettek felelőtlen gyanúsítással s akiknek így módjukban sem áll, hogy a destruktívot szolgáló láthatatlan ellenséggel szemben védekezzenek. Közéletünknek és erkölcsi közfelfogásunknak tisztaságát csak így leszünk képesek továbbra is a maga eddigi intaktségében megőrizni, mert a visszaélések mindig apró próbálkozásokkal kezdődnek, amelyeket, ha csirájukban el nem fojtunk, később sürübbé és merészebbé vált formájukban már mindig nehezebb és nehezebb lenne kiirtani. Példája ennek néhány balkáni állam, ahol a korrupcióval szemben immár nemcsak az egyesek, hanem maga az államhatalom is tehetetlenek.

Olvastunk olyan esetet, ahol a magáról megfélelkezett tisztviselő azzal védekezett, hogy kis fizetéséből nem tudott megélni s ezért volt kénytelen bűnös uton pénzt szerezni. Egészen bizonyosan voltak olyanok, akik ezt a tetszetős védekezést méltányolva, talán némi részvétet is éreztek az illetővel szemben. Pedig a fizetésnek semmi köze a becsületességhez, mert így aztán azt is ki lehetne mondani, hogy a becsületesség csak egy bizonyos fizetési osztályon felül kötelező, azon alul meg hadd keressen, aki akar.

A becsületesség a kulturembernek önmagában és önmagáért való erénye, amelyet anyagiakkal sem mérni, sem megvásárolni nem lehet, sőt: minél inkább független azoktól, annál értékesebb. Annak, aki semmiben hiányt nem szenved, nem olyan érdeme, hogy becsületes, mint annak, aki a nélkülözés kísértéseinek is ellenáll. Es még egy igazságot nem szabad elfelejtetnünk: az imigyi szerzett pénzből az asszony meg a gyermekek vajmi keveset látnak, annál többet a korcsma, a kártya, a löverseny és a szeretők. Ezeknek pedig nem vagyunk hajlandók eladni a becsületünket, sem a magunkét, sem az országét.

Kerékpár, motorkerékpár és ló a csendőrség szolgál- latában.

Irtta: NAGY ISTVÁN százados (Makó.)

A kerékpár és motorkerékpár barátai különböző alkalmakkor, már ismételten irtak és szólottak ezen közlekedési eszközöknek, a csendőrségi közbiztonsági szolgálatban való kiváló használhatóságáról, ugyszólván nélkülözhetetlenségéről. Ennek az lett a következménye, hogy már az intézőkörök figyelme is rájuk terelődött és hogy számosan a kerékpár és motor hívei lettek, anélkül, hogy a kérdés tüzetesebb megvizsgálásába bocsátkoztak volna.

A ló barátai eddig nem vették maguknak azt a fáradságot, hogy annak érdemeit a »Csendőrségi Lapok« keretein belül is méltatták volna. Sajnálatos eredmény, hogy a ló érdemekben gazdag szereplése, a testületben nem általánosan ismert, az iránta való érdeklődés lanyhul, sőt a kerékpár, illetve motorkerékpár indok nélküli propagálása, egyenesen hátrányára van.

Nem lesz e három kérdés talán érdektelen, ha teljes tárgyilagossággal megvilágítva kerül a köz elé.

I. A kerékpár.

Kizárólagosan közlekedési eszköz, mely hivatva lenne a szolgálatban álló csendőr mozgékonyosságát, csak szükség esetén, növelni és az emberanyagot kímélni.

Hogy tényleg közlekedésre használható is legyen, megfelelő utakra van szükség, amilyenek a jó, kőből épített, valamint a legalább nyári évszakban kemény talajjal bíró sima utak. Általánosan ismert, hogy ilyen

utakkal az örsök nagyobb része csak kevéssel rendelkezik, de ezen meglévő utak kerékpár általi használhatóságát is befolyásolja, esetleg kizárja az évszak, illetve az időjárás. Célozok itten a kőből épített utaknál különösen a hóra és jégre, az egyéb utaknál ezeken felül, csak egy jó nyári eső okozta felázottságra is. A csendőr szolgálatának oroszánrésze — helyes szolgálatkezelés mellett — a megelőző szolgálatra, vagyis az őrzőportyázására kell hogy essék. Ilyenkor a csendőr nem utvonulatot, hanem tereptárgyakat és terepszakaszokat portyázik, utra nincs is szüksége, hanem mozog tarlókon, legelőkön, barázdákon, ösvényeken, valamint a vetemények között. Utat csak akkor használ, ha éppen rendelkezésre áll és neki is úgy tetszik. Tehát a kerékpár céljaira még a rendelkezésre álló utak sem használhatók ki. Használatára zavarólag hat még a sötétség is, mert intenzíven világító lámpák mellett is, nem abszolút biztos utakon, legalább is nehézkes a mozgás.

A kerékpáron való tovahaladásban nem tartható be a portyázásnál megkívánt időmérték sem. Ennek egyik rendkívüli hátránya, hogy különösen éjjel a csendőr, akinek majdnem összes figyelmét az alkalmas utkeresés és a kerékpárvezetés köti le, csak átfut a terepen, anélkül, hogy a szükségeseket észlelte volna. Itt nem kívánok egyébre hivatkozni, mint arra, hogy még az ezidőszerű portyázási időmérték mellett is, a másodcsendőrök és még nem gyakorlott járőrvezetők, számos terepszakaszon áthaladva és számos tereptárgyat érintve, a kerékpár zavaró behatása nélkül is, intézkedést igénylőt még keveset észlelnek. Viszont a tapasztalatokban gazdag, széles látókörű, két óra múlva utánportyázásban követő őrsparancsnok — beállott változások nélkül — intézkedést igénylő észleleteinek egész özönét hozza magával. A portyázó csendőr ész-

Hozzát kiáltok: Göncöl csillagunk!

*Kék égmezőre jelfrött ősi ábra,
Ki virrasztasz a pusztázók fölött...
Multunk ködében Turán téres síkján
Hét mindentlátó szemed örködött.
Hozzát kiáltok Göncöl csillagunk!*

*Rudad mutatta álmainknak utját
Nyugatról intett távol Délibáb,
Te biztattad kövárosok képével
A szellős sátrak, napsütött fiát.
Rájuk ragyogtál Göncöl csillagunk!*

*Döngve csikordult haj! a Hadlakutja
Aranyküllös négy kereked alatt.
Sírva nyögött jól Földanyánk ijedten,
A paripás nép merre elhaladt...
Vezérünk voltál Göncöl csillagunk.*

*Vén puszták lelke visszhangozva zengett
A víz nyeregbe tört, a tűz hajolt
S mi két világon táncolt át haraggal,
Turáni lelkünk szent viharja volt.
Emlékszel rája Göncöl csillagunk?*

*Ural hegye, a Káspi-tenger tája,
Don és Azov, Etelköz, szent csodák...
Görnyedt Nyugatnak porbatiprott népén*

*Suhogtattuk az Istenostorát.
Te biztattál rá Göncöl csillagunk!*

*És jártunk táltosálmok csaljaságán,
Hol sirhalmok közt visz, vezet az ut,
Bübjányüggözte szemünk nem ügyelt rá,
Hittük: a mennybolt nem lehet hazug.
Megcsaltál minket Göncöl csillagunk?*

*Az nem lehet! Ha megfogytunk a harcban,
A magyar anyák szülnek még fiat
S ha egyszer újra megzendül a puszta
Az álmos Kárpát — tudom — fölriad
S kigyulladsz újra Göncöl csillagunk.*

*Hét mindentlátó szemed szikrát szórva
Baljósjel lesz a könnyeink egén
S üzensz Nyugatnak toroló megtorlást
A magyar bánat eszmélt éjjelen,
Riasztó irás, Göncöl csillagunk.*

*Örök irás, mit Isten rótt az égre,
Jelentsd népednek: Tél tavaszba hág
És jelporozza küllös kereked még
A sötét égnek nyütt padlózatát
És vágatsz rajta Göncöl csillagunk!*

*A Tiszaparton kardot hajt a nád majd,
Hegyek mozdulnak, erdők rengenek
S Nyugat fölött itél a vérbegázolt,
A megalázott, megcsúfolt Kelet.*

*— Hiszünk tenned mi, — Göncöl csillagunk!
Hangay Sándor.*

leletein épül fel a szorosan vett közbiztonsági szolgálat oroszlánrésze. Mi várható tehát az észleletek terén, érdemben a kerékpártól?

Másik hátrány, feltéve, de meg nem engedve, hogy az őrzőjáratok portyázása kerékpáron lehetséges és a tereptárgyak egyszerű lefutása, a szolgálat érdemi teljesítésével összeegyeztethető, hogy a foglalkozási idő, de a csendőr szabadideje is lényegesen, de lényegesen megrövidülne. Miután ugyanis az átlagban 40 kilométeren felüli őrzőjáratok, sokkal gyorsabban lennének leportyázva, tekintetbe véve a megrövidült külszolgálati pihenőket is, az egyes őrzőjáratok leportyázása, alul maradna időben a 12 órán. Annak érdekében, hogy a csendőr részére előírt szolgálati órák teljesítve is legyenek, kétszer annyinál is több ízben kellene szolgálatba vezényelni az egyes csendőröket, mint a jelen rendszer mellett vagy pedig a csendőr által közbiztonsági szolgálatban eltöltendő órák számát kellene újabb 25 százalékkal csökkenteni, mert a szolgálat elaprózását, illetve a sűrűbb vezényléseket követi mindenkor a pihenő, valamint a fegyverzet, szerelvény és ruházat rendbehozatalára szánt idő. Nem nehéz kiszámítani, amint a csendőr a pihenőn, tisztogatáson, egy pár feljelentési fogalmazvány szerkesztésén és letisztázásán túl van, elkövetkezett az idő hogy újra szolgálatba induljon és nem maradt idő a csendőrrel való foglalkozásra, továbbá részére szabadidő pihenésre, tanulásra és magánügyeinek intézésére.

A csendőr közbiztonsági szolgálatában akkor van valamely reform vagy eszköz bevezetésének helye, ha azok a csendőr közbiztonsági szolgálatát megkönnyítik, azaz eredményesebbé teszik. A tereptárgyak, illetve az őrzőjáratnak kerékpáron való gyors lefutása, miután a csendőr mindent megbízhatóan nem észlelhet, a szolgálat felületesebb teljesítését és a közbiztonsági szol-

gálatban eltöltendő idejének csak újabb leszállítását vonja maga után.

Nagyon természetesen a kerékpáron portyázó csendőr karabélyája is, épp úgy a háton lenne viseendő, mint a lovasé, kardját és szuronyát pedig a kormányra kell szerelni. Szolgálati fellépés — pl. hirtelen felbukkant és szembe került gonosztevő vagy csak gyanus egyén igazoltatása — esetén is, a kerékpáros csendőr megáll, leszáll, kerékpárját letámasztja, fegyvereit leszereli, kézbe veszi és csak azután térhet dolga lényegére. Ez alatt az idő alatt a gonosztevő vagy gyanus egyén már előnyös helyzetből, vagy támadott, vagy menekülés közben olyan térelőnyt nyert, amely ritkán hozható be még karabéllyal is.

Ha már itt tartunk, azonnal megtekinthetjük az üldözés képét is. A már térelőnyt nyert gonosztevő vagy gyanus egyén átugrotta az utszéli árkot és egy tarlón, szántáson vagy bármely veteményen át menekül. A magát időközben harc- és üldözőképesé tette járőr tehát kerékpárjainak felügyelet nélküli visszahagyása mellett, gyalog üldözőbe veheti, az elérhetés alapos reménye nélkül.

De vegyünk elgondolás szerint egy kerékpáros járőrnek való feladatot, utvonaltortyázást, nappal, kitűnő műuton. Kizárólagosan utvonaltortyázásához külön indokra van szükség, amelyet szintén nem nehéz megtalálni. Makón országos vásár s ezzel kapcsolatban a makóapátfalvi műuton vonul fel Apátfalva, Magyarcsanak és még egy pár nagy község vásárra igyekvő lakossága, akik közé közbiztonságilag kétes elemek keveredhetnek. El nem vitatható, hogy a makóapátfalvai műutnak közbiztonsági szempontból való ellenőriztetése indokolt. Vezényeljük tehát ki a kerékpáros járőrünket és tekintsük meg szolgálatteljesítés közben. Látjuk, hogy az uttest borítva van kocsi-

Első bécsi utam.

Irtá: I. GUTTMANN osztrák szövetségi csendőrőrsparancsnok.

Fiatal koromban én is azok közé tartoztam, kik arra vannak kényszerítve, hogy az iskolapad elhagyása után idegenek között maguk keressék meg a kenyerüket. Az emberek aszerint, hogy mit rendelt nekik a sors, szerencsések vagy szerencsétlenek. Én a szerencsések közé számítom magam, mert kívánságom legteljesebb mértékben teljesült, amikor fiatal 15 éves fejjel sikerült szűkebb hazám, a zöld Stájerország fővárosában olyan álláshoz jutnom, hogy még később a három éves k. u. k. szolgálatom alatt sem voltam nagyon rászorulva arra a »fikszumra«, amit ott »élveztem«.

Dacára, hogy másfél évi munkával sikerült 200 koronát félretennem, mégis mindig vágytam, hogy egy nagyobb városban még jövedelmezőbb állásra tehessek szert.

Ha el is múlt azóta egy negyedszázad, bizonyos események egész életében emlékezetesek maradnak az ember számára. Miután akkor egy magánalkalmazottnak még nem volt »hivatalból illetékes« szabadsága, kérnem kellett a főnökömtől két napot. A szabadság célját persze titokban kellett tartanom, mert az volt a célom, hogy Bécsben jobb állás után nézzek. A negyvennyolc órai szabadságot, miután helyettesről gondoskodtam, főnököm engedélyezte. Felültem tehát Grácban este 11 órakor a személyvonatra s egy nemdohányzó szakaszban helyet foglaltam. Menetrend szerint 5 óra 20 perckor kellett Bécsbe megérkezniem.

A vidékieket, akik először utaztak Bécsbe, mindenféle mesékkel ijesztgették. Így pl., hogy Bécsben a Kärtner-

strasszen egy vaslánc van keresztbe kifeszítve, melyet a fővárosba első ízben érkezetteknek át kell harapniok, vagy: mindenkinek, aki először kerül Bécsbe, háromszor körül kell szaladnia a császárvárost és hasonlókat. Aki ezt vagy amazt nem tudja megcsinálni, »hazasuppolják«.

Egész uton azon törtem a fejemet, mit is kellene csinálnom, hogy a hazatoloncolást elkerüljem. S ha már lehetetlen elkerülni, mit válasszak inkább, a láncharapást-e vagy a körülfutást?

Az éjszakai utazás unalmas volt, mert nem nézhettem a vidéket. Velem egy székaszban egy asszony is utazott. Ennek az asszonynak oktalan módon elbeszéltem nemcsak utazásom célját, de eddigi élettörténetemet, sőt örömmel és büszkén azt is, hogy megtakarított pénzem van. Semmeringen egy elegánsan öltözött ur is beszállt hozzánk. Figyelemmel hallgatott engem, de nem elegyedett bele a beszélgetésbe.

Bécs előtt egy állomással így szólt hozzám elegáns utitársam: »Hallom, hogy életében most jön először Bécsbe! Egyidejűleg — anélkül, hogy nevet mondott volna — hozzáfűzte, hogy bórkereskedő. »Figyelmeztetem«, — folytatta — »hogy a bécsi pályaudvarokon sok csirkefogó lézeng, kik a vidékről érkező fiatalemberekhez csatlakoznak, utmutató és ehhez hasonló szolgálatokra felajánlkoznak, azután a hiszékeny vidékit valami lebuja vezetik, leitatják és elszedik a pénzét. Nekem csak egy bórkereskedésben van egy kis dolgom és azután, ha Önnek kellemes, szívesen elkísérem a városba. Veszünk 10 fillérért egy átszállójegyet és het óráig majd nézegetjük az utcákat a villamosról. Miután még maga sem reggellzett, addig megyünk, míg egy tisztességes kávéházat találunk, ahol azután megreggelizhetünk«.

kon és gyalog Makóra igyekvő vásáros néppel s lábön liajtott állatokkal. Járőrünknek ugyancsak ügyeskedni kell, hogy egy-egy malacot véletlenségből el ne gázoljon vagy egy tinóborju őt ne borítsa fel. Figyelmét tehát ide kell összpontosítani. Ha véletlenül mégis egy gyanus egyént kell igazoltatnia, úgy az a már vázolt módon történik, három község lakosságának passzív viselkedése mellett, a földéaki tanyás gazda magatartása szerint. Ennek sérelmére ugyanis, ismeretlen tettes, betöréses lopás útján néhány tyukját vitte el. Járőr által történt kikérdezése során előadta, hogy éjjel tájban legényfiával arra ébredtek, hogy két kutyájuk a tyukól körül nagyon ugat. Az ablakhoz lépve látták, hogy valaki a tyukól ajtaját feszegeti. Azonnal tisztába voltak vele, hogy ez tyukokat fog innen lopni. Azonban ki nem mentek, de egyébként sem zavarták munkájában, mert ők nem lévén csendőrök, a dologhoz semmi közük, azután meg hátha szembe fordul velük a tolvaj. »Az urak majd kikerítik ennek a dolognak a történelmét«.

Ha a járőrünk valamit észlelni akar, le kell szállnia és állóhelyből figyelni vagy a maga előtt tólt kerékpár zavaró behatása mellett észleleteit megszerelni.

Ejjeli portyázását a kerékpáros járőrnek érdemi szempontokból el sem lehet képzelni. Két kivilágított csendőr, akik csak elibük látnak 15—20 méterre, viszont síkon, nem fedett terepen őket kilométernyi távolságból mindenki észreveszi.

Csak nagyon röviden ennyiben kívántam a kerékpárnak az őrsök, illetve járőreik, valamint a szakaszparancsnokok által való alkalmazhatóságát helyes megvilágításba helyezni.

Most pedig az alkalmazhatóság egyes eseteit veszem elő a következőkben. Előnyösen használható a

kerékpár a közbiztonsági szolgálatban kizárólag olyan nyomozások esetén, amikor a járőr azonnali megjelenésétől eltekinteni nem lehet, feltéve, hogy az őrsállomást és a helyszínt összekötő ut, a kerékpár általi használatra általában alkalmas és használhatóságát az évszak, időjárás, esetleg a pillanat nem zárja ki és ha a két pont közötti vonal nagyobb távolságot jelent.

Ugyanez vonatkozik a szakaszparancsnokokra is, akik a már eddig tárgyalt elvek alapján, a szolgálat nélkül, csak akkor vehetik a kerékpárt igénybe, ha egyébként parancsnoksági területükön vasuton vagy előfogaton megteendő utazásról lenne szó.

Nem kétséges, hogy ilyen módon a kerékpár alkalmazhatósága, a csendőrség közbiztonsági szolgálatában, percentuálisan ki sem fejezhető minimumra zsugorodik össze. Ezen minimum biztosítva is van, amennyiben alig van gyalog őrs, ahol saját tulajdont képező, több kerékpárral ne rendelkeznének, melyeket a gyalog legénység, egyéni sportszervedélyének hódolva tart. Így, ha nagy időközökben, ezen rendkívüli esetekben a véletlen úgy hozza magával, hogy a kerékpár alkalmazása indokolt és lehetséges, úgy szívesen veszi saját kerékpárját igénybe. A kerékpár minimális alkalmazhatóságának problémája, ezzel már meg is van oldva és gyakorlatban is van.

Szabályaink nem zárkoznak el az elől, hogy a szakaszparancsnok saját kerékpárján megtett szolgálati utazásainak költségeit elszámolhassa. Rendkívüli esetekben, saját kerékpárját igénybe vett járőr részére is lehetne, bizonyos kilométerszerű térítményt folyósítani.

Az előfogaton való utazás ma már igen egyszerű, mert előfogat nemcsak hogy mindenütt rendelkezésre áll, de legtöbb helyen intézményesen is biztosítva van. A községet elenyésző csekély mérvben terheli, a kincs-

Szívesen beleegyeztem. Felültünk a villamosra s amint megbeszéltük, sok utcát végigvillamosoztunk, míg végre is a jegy lejárt és le kellett szállnunk. A megállóhelyel szemben egy nagyobb kávéház volt, oda betértünk megreggelizni.

A kávéházban két idősabb uron és a pincéernőn kívül nem volt senki. Egy sarokasztalnál foglaltunk helyet és két csésze kávéi rendeltünk.

A nagyvárosi raffinaltságról akkor még természetesen fogalmam sem volt; azt hittam, hogy mindenki olyan becsületesen keresi a kenyérát, mint jó magam.

Szerencsésnek éreztem magam, sőt egyenesen büszke voltam rá, hogy egy ilyen jókülsőjű üzletember társaságában ülhetek a kávéházban, aki önzetlenül kalauzol a nagyvárosban. Körülbelül 7 óra lehetett, mikor megkaptuk a kávéi és a süteményt, a kísérom mondotta, hogy reggelizhetünk egész nyugodtan, mert 8 óra előtt nem tudja azt a bizonyos üzleti ügyét elintézni.

Alig hogy megittuk a kávéi, a pincéernő két pohár vizet tett elénk az asztalra és egyidejűleg a két jelenlevő vendég egyike hozzánk szegődött. Ez a vendég, látszólag kifogástalan uriember, egy kis idő múlva elővett a kabátja zsebéből egy közönséges zsinéget, azt az asztalra helyezte és egy nyolcashoz hasonló alakot formált belőle. Mikor ezzel készen volt, kezdte rábeszélni kíséromet, tegyen egy kuba-szivart egy korona ellenében, a koronát megnyerheti a következőképen: a mutatóujjat be kell helyezni a nyolcas egyik hurokjába. Ő (az új asztaltárs) megrántja a zsinéget s ha a zsinéget ráhurokolódik a mutatóujjára, akkor megnyerte a koronát, ellenkező esetben elveszti a szivart. Az én bórkereskedőm nem gondolkodott sokáig, belment a játékba és megnyerte a koronát. A második játéknál a vesztes

lét koronát tett az egy ellenébe. Kisérom újra nyert. Most már három korona vesztesége volt a hozzánk csatlakozott új vendégnek, aki erre felvette a zsinéget az asztalról, olyan mozdulattal, mintha elment volna a kedve a játéktól és a zsinéget zsebre akarná dugni. Ebben a pillanatban hozzánk lépett az a másik ur is, aki a kávéházban tartózkodott és megszólított minket:

— Uraim, Neulengbachban voltam tegnap lóvásáron. Ott két falusítól tíz liter bort nyertünk ezzel a játékkal. Nagyszerű hecc volt.

Egyidejűleg kinyitotta vaskos börtárcáját, melyben szép számmal sorakoztak a bankjegyek. A kísérom biztatni kezdett, hogy próbáljak szerencsét, játszam én is. Az utolsó-nak odaérkezett idegen egy ötkoronást ajánlott tétül két korona ellenében. A kísértés nagy volt, kivettem két koronát és odaszoritottam mutatóujjam végét a nyolcas egyik karikájába. Partnerem meghuzta a zsinéget — vesztettem. Most a partnerem 10 koronát ajánlott az én kettőm ellen. Ezt is elvesztettem. Felálltam, fizetni akartam és elmenni. De mert a fizető pincéernő nem jött, kénytelen voltam még várni. A nyertes visszament az előbbi helyére és leült az asztalához. Kisérom és az első játékos unszoltak, biztattak, hogy csak játszam tovább, biztosítottak, hogy nemcsak az elvesztett három koronámat fogom visszanyerni, de azonfelül legalább még 100 koronát. Annyit beszéltek, hogy csaknem elvesztettem az uralmat magam felett. Azaz helyesebben el is vesztettem, mert amint az előbbi partnerem visszajött és 10 koronát ajánlott ötre, ráálltam újból a játékra és ezt a tétet meg is nyertem. Most azonban feltétlenül el akartam menni. Valóságos erőszakkal akadályozták meg, hogy a kabátomat felvegyem.

tár anyagi érdekeit tekintve legolcsóbb és a csendőr céljait legjobban szolgáló. Minden irányban, uton, évszak, időjárás és a pillanatra való tekintet nélkül, megbízhatóan használható. Kényelmes, további gondokat nem okoz s a csomag- és málfaszállítást is biztosítja. Nem érdektelen itt megemlíteni, hogy az örsök legnagyobb része vasutállomással, illetve autóbuszjáratokkal bír, így az ügy ezen része generális kérdést nem képez. A riadószerű összpontosítás eshetőségeire is szívesen hivatkoznak a kerékpár barátai. Ezzel szemben meg kell jegyezni, hogy a riadószerű összpontosítás lehetőségei kerékpár nélkül is biztosítottak az előfogatok, esetleg kényszerelőfogatok és egyéb lehetőségek alakjában, melyeknek további fokozása, már csak elméleti értékű. Magam is 16. éve szolgálok a csendőrségnél, mely idő alatt, vezényléseimet is beleértve, 26 állomáson szolgáltam különböző beosztásban. Erre az időre 5 naptári éven át tartott a világháború, két forradalom, ellenséges megszállások és egyéb rendkívüli események sorolnak. Saját gyakorlatomban is bőven fordultak elő riadószerű megjelenést igénylő esetek, melyek azonban a meglévő berendezések mellett, könnyedén lettek eredményesen végrehajtva.

Most felteszem a talán 25 év, tehát egy negyedszázad alatt sem előforduló azon esetet, hogy az alsó-dabasi szárnyparancsnokság külörseinek kerékpárral ellátott legénységét, a szárny székhelyén, riadószerűleg összpontosítani akarja. Téli évszak van s reggelre arasznyi hó esett. Azt hiszem, nem csalódom, amikor feltételezem, hogy kerékpáron egyetlen ember Alsó-dabast el nem éri, ellenben fatalpu szánkón, tehát előfogaton nagy könnyedséggel és gyorsasággal fognak megjelenni.

Ami a kerékpárkérdésnek anyagi részét illeti, az a következő. Megoldható kétféle módon és pedig: vagy

A három játékos értette a módját, hogy kell a felköltött játékszenvedélyt ébrentartani. A pénzzel telt börtárcás ember most 200 koronát ajánlott tétnek 100 ellenében. Rettenetes lelkiküzdő után ráállottam, mert a csábítás tulerős volt. Egyik kezével meghuzta a zsineget, másikkal pedig — szinte be sem várva a számára ugyanis bizonyos eredményt — már zsebrevágta az én nehezen és becsületesen szerzett 100 koronámat. A zsineget meghuzni, a 100 koronás bankjegyet zsebrevágni és mindkét gazembernek a kávéházból eltűnni, — mindez egy pillanat műve volt.

Közel voltam a kétségbeeséshez. Kifizettem a reggelimet és csaknem teljesen megzavarodva hagytam el a rám nézve ilyen végzetes helyet. Kisérőm azonban még ezután sem akart mellőlem tágitani addig, amíg rendőrért nem kiáltottam. Rendőr azonban nem volt a közelben. Most kezdtem ráeszmélni, hogy »Bauernfängerek«*) kezére kerültem. Reggel 8 órára már jól is voltam lakva Béccsel.

Siettem a déli vasúthoz és a legelső vonattal visszautaztam Grácba. Bécs város szépségeiről persze otthon nem sokat beszéltem.

Egy egész éven át kellett újra takarékoskodnom, hogy a veszteséget pótolni tudjam. A jobb állás után sem vágyakoztam már és szép szerényen tovább szolgáltam Grácban.

Ezen eset óta gyakran szolgált nekem elégtételül, hogy később, csendőrségi szolgálatom alatt — ezzel a tapasztalattal is gazdagítva — már egynéhányszor sikerült ilyen csalókat lefűlelnem és ártalmatlanokká tennem.

*) Szó szerinti „parasztfogók,” azaz akik a tudatlan vidékit rúszedik. Szerk.

a kincstár látja el a csendőrt kerékpárral és viseli az üzemi költségeket, vagy olyan havi átalányt fizet, mely a kerékpárt átlagos elhasználásáig amortizálja és fedezi az üzemi költségeket. Mindkét esetben kiadás a kerékpár árának összege, amihez jön az üzemi költség. 10.000 kerékpárt alapul véve a beszerzési ár kb. két és félmillió pengő. A kincstárt terhelő összeg tehát az első befektetett két és félmillió pengő, folytatólag az üzemi költség, amelynek összege egyelőre meghatározhatatlan, de tekintve a speciális viszonyok közötti használatot, nagy összegre kell gondolni. Pár év alatt a kerékpárok elhasználódnak és újakkal kell pótolni. Roppant összegek ezek, de ha az emberanyag megkimélése és az általa elért közbiztonsági eredmények arányban állanak a ráfordított összeggel, a gyalog örsök részére az áldozatot meg kellene hozni, tekintet nélkül az összeg nagyságára. Ha azonban a reménybeni előnyöket szembeállítjuk a várható és az előirányozottnál is nagyobb költségekkel, úgy azonnal látjuk, hogy a közbiztonság állapotán az eredmény nem lesz érezhető, viszont azonban a költségek elretentőek. Nyilvánvaló tehát, hogy a gyalogörsök kerékpárosításának a közbiztonsági szolgálatban gyakorlati jelentősége nincs.

II. Motorkerékpár.

Szintén csak közlekedési eszköz, amely — barátai szerint — arra szolgál, hogy a szárnyparancsnok szükség esetén, riadószerű utjainak kérdését oldja meg, egyben lehetővé tegye, hogy a szárnyparancsnok az örsök oktatási eredményének fokozása, valamint az általános ellenőrzés szempontjából, sűrűbben jelenhessen meg az egyes örsökön.

Határozottan keresni kell az olyan esetet, amikor a motorkerékpár érdemi vonatkozásban akként lenne használható, hogy a jelenben is mindenütt rendelkezésre álló közlekedési eszközökkel, ugyanaz a cél, hátrány nélkül, olcsóbban, megbízhatóbban és kényelmesebben megoldható ne lenne.

Hazánk ezidőszerű egész területe magasan kulturált, vasuthálózattal sűrűn átszeldelve, legalább jónak mondható vonatközlekedésekkel. Számos helyen autóbuszjáratok vannak beállítva, melyek a közeljövőben még erősen gyarapodni fognak. Így pl. az én szárnyam 10 örsé közül is 8-nak vasutállomása van. Parancsnoksági területem községeinek nagyobb részében sűrű autóbuszjáratok is vannak. Előfogati kérdések megoldása, intézményesen van minden községben biztosítva. Ezeknél célra vezetőbb, megbízhatóbb, a kincstárra anyagilag előnyösebb közlekedési eszköz nincsen.

Az elenyésző kisebb számban létező, kevésbé kulturált, vasutállomás vagy autóbuszjárat nélküli örs-állomáshelyek célravezető, megbízható, olcsó és kényelmes elérését szolgáló eszköz az előfogató. Itt nyomtatékosan kell hangsúlyoznom, hogy az ezen helyek megközelítését szolgáló utak nem az autó vagy motorkerékpár céljait szolgálják, tehát éppen ezen helyeken lenne a motorkerékpár legkevésbé használható.

Megnehezíti a motorkerékpár azt is, hogy a tiszt csak egy kézitáskát is vihessen magával, legszükségesebb iratai, könyvei, toiletté cikkei és ruhái részére, már pedig ezeket nem nélkülözheti.

A motorkerékpár vezetése speciális egyéni hajlamot és nagy gyakorlatot igényel. Sok szerencsétlenség adhatja elő magát, melynek során a vezető tiszt fölöslegesen van veszélyeztetve erkölcsileg és anyagilag,

de épségben, sőt életében is. A balesetek kártérítési költségeket róhatnak a tisztre, de a kincstárra is.

A motorkerékpár technikai kezelése, mint a széjelszedés, tisztogatás, táplálás, utban kapott defektusok helyrehozatala nem tisztnek való szolgálati foglalkozás. Nézetem szerint a motorkerékpározás tiszt által csak sportruhában üzhető, mert egyenruhában porosan, sárosan, olajosan és benzinesen megjelennie nem nagyon előnyös.

Ha egy motorkerékpárt 2000 pengőre értékelünk és csak 50 darab beszerzésére gondolunk is, ez már egy millió pengőt jelent. Ha tekintetbe vesszük, hogy talán 25 év alatt egyszer sem fordul elő olyan eset, amikor a motorkerékpárt már meglevő berendezéseinkkel nem helyettesíthetjük, mindjárt látjuk, hogy az a kincstár részére csak megterhelést jelent, előny nélkül. Most pedig felteszem, hogy évente mégis előfordulna egy eset, amikor a szárnyparancsnok motorkerékpár hiányában autót lenne kénytelen igénybe venni és az 20 pengőbe kerülne. Még ez esetben sem fizetné ki magát 100 év alatt sem. Hogy a szárnyparancsnok részére — az általa február és március, illetve szeptember és októberben megtartandó szemléi alkalmából — a motorkerékpározás hó, fagy, szél, sár és esőben csak a legkellemetlenebb és legnehézkesebb lehet, abban senki sem kételkedhetik.

Fentiek előre bocsátása után, azt hiszem, hogy a motorkerékpár kérdését is minden lelkiismereti furdálás nélkül elejthetjük.

(Folytatjuk.)

Az új büntetőnovella katonai büntetőjogi vonatkozásai.

Irta: Dr. KRANTZ DEZSŐ hadbíró őrnagy.

Az ezévi március hó 1-én életbe lépett u. n. második büntetőnovella (II. Bn.) elnevezés alá foglalt, lényegében azonban a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdéseinek szabályozására vonatkozó 1928. évi X. t. c.-nek »a büntetőjogi értékhatároknak pengőértékben megállapításáról és a pénzbüntetés szabályozásáról« szóló I. fejezete a katonai büntetőbiráskodás szempontjából annyiban igényel ismertetést, mert 19. §-ában a katonai büntető jogszabályokban előforduló értékhatárok és pénzbüntetések tekintetében rendelkezik s ezzel az eddig érvényben volt, rendeletileg szabályozott értékhatárok helyett pénzünk bekövetkezett stabilizációja folytán *végleges értékhatárokat* állapít meg.

Ismeretes, hogy a háboru következtében előállott helyzet, jelesül a pénz értékének változása a büntetőjogi értékhatároknak, valamint a pénzbüntetés és pénzbírság mértékének újabb és újabb szabályozását, felemelését tette szükségessé. Büntetőtörvényeinkben, mint tudjuk, a pénzüsszeg részint egyes büntettek és vétségek minősítésénél — mint értékhatár —, részint mint az egyes cselekményekre megállapított pénzbüntetés szerepel. Az értékhatároknak, illetve a pénzbüntetések (pénzbírságok) legkisebb és legmagasabb kimértének, nem különben a pénzbüntetések szabadságvesztésbüntetésre való átváltoztatásánál mértékadó összegnek — alább következik — pengőben megállapítása, a katonai büntető jogszabályoknál is, a békebeli kiegyensúlyozottság örvendetes visszatértét, gyakorlati szempontból pedig a lehető legegyszerűbb szabályozást jelenti.

Nevezetesen az 1928. évi X. t. c. 19. §-a a katonai büntetőbiráskodásban irányadó gyanánt rendeli, hogy a ka-

tonai büntető jogszabályokban valamely cselekmény büntetőjogi elbírálására mértékadóként megállapított minden pénzüsszeg, valamint az eme jogszabályokban meghatározott pénzbüntetések (pénzbírságok) legkisebb és legmagasabb kiméretei, nem különben a pénzbüntetésnek szabadságvesztésbüntetésre való átváltoztatásánál mértékadó összeg *ugyanannyi pengőben* állapittatik meg, *mint amennyi korona volt vagy ahány koronának felel meg az eredetileg meghatározott összeg.*

Ez a rendelkezés tehát ugyanazon az alapelven épült fel, mint amelyet a novella (1. §-ában) a közönséges büntetőbiráskodás alá tartozó büncselekmények, illetőleg a büntetőjogi értékhatárok megállapítása tekintetében követ.

Az 1920. évben vagy későbbben alkotott jogszabályoknak a katonai büntetőbiráskodásra is kiterjesztett büntető rendelkezéseiben meghatározott és az 1928. évi X. t. c. hatálybalépését közvetlenül megelőző időben hatályos számmal felemelt pénzbüntetések »a pengőérték megállapításáról és az ezzel összefüggő rendelkezésekről« szóló 1925. évi XXXV. t. c. 17. §-a második bekezdésének figyelembe vételével pengőre átszámított összegben szabandók ki, vagyis akként, hogy 12.500 korona egy pengőnek számítandó.

A fenti rendelkezések a novella életbelépése előtt elkövetett és még jogerősen el nem bírált büncselekményekre csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben az eddig érvényben volt jogszabályoknál enyhébbek.

A »Csendőrségi Lapok« hasábjain az új büntetőnovelláról megjelent részletes ismertetés alapján már ismeretes az olvasó előtt, hogy e novella a polgári büntető jogszolgáltatásban a pénzbüntetést az eddiginél hatályosabban állítja az igazságos megtorlás és megelőzés szolgálatába.

Ezzel szemben a katonai büntetőbiráskodásban a pénzbüntetés csak igen ritkán nyer alkalmazást. Alkalmazhatóságának területe ugyanis lényegesen szűkebb, mint a polgári büntetőszolgáltatásban. A katonai személyek legnagyobb részének, különösen a legénységnek jövedelmi, vagyoni, esetleg kereseti viszonyai annyira korlátozottak, hogy velük szemben pénzbüntetést vagy egyáltalán nem lehet alkalmazni, avagy még a csekélyebb pénzbüntetések is megzavarnák gazdasági egyensúlyozottságukat és ezzel károsan befolyásolnák szolgálatbani alkalmazhatóságukat is. A »katonai büntető szabályok«-ban a pénzbüntetés, mint mellékbüntetés, csak elvétve fordul elő,* a pénzbüntetéssel sújtott vétségek tulnyomórészt olyanok, amelyek a polgári foglalkozással, főleg iparüzéssel kapcsolatos tevékenységből vagy mulasztásból fakadnak s így katonai egyének által alig követhetők el. De meg a pénzbüntetés, mint büntetésnem főképp a vagyon elleni büncselekményeknél alkalmas, ezek pedig a katonák bűnözésében aránylag ritkán fordulnak elő. Az ugynevezett »katonai büncselekményeknél« pedig a pénz-

* pl. a Kbt. 319 §-ában, hol a szökevénynek segélynyújtó a kiérdemelt büntetésen felül minden szökevényért 100 forint (200 pengő) tartozik a „havi pénztárból” fizetni. Mellékbüntetés a jószágoknak, áruknak vagy eszközöknek elkobzása is egyes közönséges büncselekményeknek.

Regény az élet: ki türelmét nem veszve lapot lap után lelkiismeretesen végig olvas, minden beszélgetésen átmegy, minden leírást a végső gombig összeállít s csak egy lappal sem néz tovább, mint kellene: az kielégítve érezheti magát olvasása között. Óh, de vannak türelmetlen olvasók is, vannak, kik e nagy könyv első lapjainál már vége után tekintenek, kik mindent, mi benne érdekes, előre olvasának, s vajjon csodálatos-e, ha ezek rajta később élvezetet nem találnak s a könyvet félig olvasva leteszik bánat nélkül?

Eötvös.

Legyünk óvatosak a bekövetkező merényletekkel szemben.
... Gyakran ily könnyelmű módon szállítanak, különösen
bérfizetés napján, nagy pénzszegekkel . . .

büntetéssel való megtorlás katonai büntető szabályaink egyáltalán nem ismerik. Mindenesetre meg lenne a módja a katonai vétségekre megállapított elsőfokú fogságbüntetést tiszteknél a Kbt. 93. §-ához képest a büntetendő egyén vagyoni viszonyaihoz mért pénzbüntetésre változtatni át, ezt azonban a gyakorlat joggal mellözi. Még jobban megszigorítja a pénzbüntetés alkalmazhatóságának eseteit az a tiltó szabály, hogy tényleges *legénységi* egyénekekkel szemben pénzbüntetést alkalmazni *nem* szabad (Kbt. 72. §.). Ily esetekben tehát »a pénzbüntetés helyett aránylagos fogság szabandó ki, még pedig ott, hol a törvény valami mást különösen nem rendel, minden öt forint — ezentul tíz pengő — helyett egy nap számitandó.«

A pénzbüntetéssel sújtott csekély jelentőségű vétségek különben kivétel nélkül olyanok, amelyek a fennálló törvényi rendelkezésekhez — az 1912. évi XXXIII. t. c.-be foglalt bünvádi perrendtartás 2. §-ához — képest bünvádi ut mellőzésével a katonai *segylemi fenytő hatalom körében* is megtorolhatók.

Minthogy az előrebocsátottak szerint a pénzbüntetéseknek a katonai büntetőjog terén való jelentősége aránylag csekély, de különben is anyagi katonai büntetőjog reformja küszöbön áll, az új katonai büntetőtörvénykönyv megalkotásáig nyilván célszerűtlen, de meg időszerűtlen is lett volna a katonai büntetőjog régi rendszerét alapjában megváltoztatni s így az, hogy a novellával a polgári büntetőigazságszolgáltatásban teremtett helyzet a katonai büntetőbíráskodás körére természetesen a különleges viszonyoknak megfelelő módosítással átvitessék, a jövő jogalkotásának marad fentartva.

Az állami rendőrség szervezeti és szolgálati viszonyai.

Irta: Dr. SZELECSÉNYI ANDOR belügymin. s. titkár.

(3. közlemény.)

Budapesten az osztályparancsnokok közvetlenül a főparancsnoknak vannak ugyan alárendelve, de épp úgy, mint a vidéki rendőrkapitányságok őrszemélyzetének parancsnokai a közbiztonsági és közrendészeti szolgálat minden vonatkozásában a rendőrkapitányság vezetőjének rendelkezései szerint kötelesek eljárni.

Visszatérve a rendőr szolgálatára, a rendőrök különböző őrszemélyzeti szolgálatait rendes szolgálatnak szokták nevezni.

Ezekon kívül vannak azonban más, ugynevezett rendkívüli szolgálatok is. Rendkívüli szolgálat a felügyeleti, karhatalmi, csapat, készenlét, razzia, ügyeletes, kézbesítő, rabőrizeti, kapuőri, diszszolgálat stb., stb. A rendkívüli szolgálatok egy része díjas, ellátásáért tehát külön díjazás jár, más része pedig díjtalan.

Hogyan kell ellátni a rendőri szolgálatot? Nehéz, nagy kérdés ez...

A rendőr — azt mondják — az Isten katonája, kinek, mint háboruban a katonának, helyén kell állnia rendületlenül. Az idő viszontagságai, téli fagy, hó, eső, szélvihar, a nyár perzselő melge egyformán ott találja a rendőrt a helyén, ahová kötelessége állította. Tizenkét órát egy helyben állani vagy egészen kicsi körletre korlátozva mozogni, testet-lelket ölé, szinte emberfeletti feladat.

... magányos hölgyeknek nem tanácsos elhagyott helyeken sétálni . . .

Ha rendellenességet tapasztal őrhelyén, azonnal intézkedni köteles. Ez az intézkedés a rendellenesség természetéhez és mérvéhez képest lehet egyszerű megszólítás, figyelmeztetés, de lehet feljelentés vagy bebisérés is. Ha pedig olyan rendellenességet tapasztal, ami meghaladja intézkedési jogait, vagy lehetőségeit, azonnal jelenti fölöttes hatóságának (kapitányságnak, Budapesten esetleg éjjel a főkapitányságnak). Őrhelyét a rendőr csak kivételes és indokolt esetben hagyhatja el. Így, ha őrhelyén megbetegszik, ha intézkedés folytan elő kell állítani valakit, ha sürgős jelentenivalója akad, eltávozhat. Ilyenkor azonban az őrhelyét elhagyó rendőr őrszobáját azonnal értesíteni tartozik.

Több rendőrhatalom kebelében lóval felszerelt őrszemélyzet is van. Ezeknek a szolgálata azonban nagyon különbözik a gyalogos rendőrökétől. Így például lovasőrszemeket főleg csak nappal szoktak kiállítani és pedig három órai váltás mellett, de mindig csupán a legforgalmasabb közlekedési pontokra. Feladatukat főleg a hajtási és közlekedési szabályok betartásának ellenőrzése képezi. A lovasrendőrök őrszolgálatot rendszeresen csak éjszaka teljesítenek, még pedig a város külterületein. Egyes vidéki városokban a távoli helyekre történő kézbesítéseket is a lovasrendőrök végzik.

Láttuk tehát, hogy városokban a közbiztonsági szolgálat egyike a legterheltebbeknek. Ép festet, ép lelket kíván azoktól, kik egyszer rendőrruhát öltöttek magukra. A nagyobb városban szolgálatot teljesítő rendőrnek — bátran kimondhatjuk — se éjjele, se nappala. A legkülönbözőbb rendes és rendkívüli szolgálatok annyira lekötik, oly nagymértékben igénybe veszik a szűkre szabott létszámú őrszemélyzetet, hogy az igazi gondtalan pihenésre talán soha sincs idő. Még csak rendes, előre való szolgálati beosztásról sem lehet beszélni, amit a szolgálat természete hoz magával, hiszen igen sok esetben a legutolsó percben érkezik a parancs a szolgálatba lépésre.

A rendőrség pedig polgári szervezet ugyan, de belső szervezetében a katonaihoz hasonló szigorú fegyelem alatt áll és így a parancsok ellen senkinek szava nem lehet más, mint a föltétlen engedelmeskedés.

A bűnügyi szolgálat ellátása.

A rendőri szolgálatnak — mint általában a többi közbiztonsági szervek szolgálatának is — egyik legfontosabb ágazata a bűnügyi szolgálat és pedig a nyomozás. A nyomozásnak célja, mint tudjuk, az, kipuhatolni és megállapítani mindazokat az adatokat, amelyek a vád emelése vagy nem emelése kérdésében a vádló tájékoztatására szükségesek.

Így tehát a legelső feladata a nyomozásnak az, hogy vajjon történt-e bűncselekmény vagy nem, s ha igen, ki vagy kik gyanúsíthatók annak elkövetésével. E célból kell összegyűjteni mindazokat az adatokat, amelyek a vád emelése vagy nem emelése szempontjából figyelembe jöhetnek.

A nyomozást rendszerint a királyi ügyészség rendeli el, vagyis, amint mondani szokás, a nyomozás ura a kir. ügyészség. Némely esetben a rendőrhatalom főnöke, tehát a rendőrkapitányság vezetője stb. is elrendelheti a nyomozást, ha a följelentést nála tették meg (becsületsértés, könnyű testi sértés és az összes főmagánvádas cselekmények esetében).

A kir. ügyészség nyomozást általában nem teljesít, hanem azt az erre hivatott nyomozó hatóságokra (rendőrség, főszolgabíró, csendőrség, községi elöljáróság) bizza. Vannak azonban olyan esetek is, amikor

az ügyészség birói hatóságokat keres meg egyes nyomozati cselekmények elvégzésére (vizsgálóbíró, járásbíró).

A nyomozás főszerve azonban mindenesetre a rendőrség, illetőleg a csendőrség. Mint említettük legnagyobb részt csak a kir. ügyészség felhívására lehet megindítani a nyomozást és azt csak addig lehet folytatni, míg a vád emelése vagy nem emelése kérdésének az eldöntésére megfelelő adatok gyűlnek össze.

A m. kir. állami rendőrségnek a nyomozások lebonyolítására különleges szerve, úgynevezett detektívtestülete van. A detektívtestület feladata a közrend és a közbiztonság fentartása érdekében a *jigyelő, megelőző* és a *jelfedező* szolgálat ellátása.

Polgári ruhás testület, mert célját, feladatát sokkal inkább valósíthatja meg, ha hivatali minősége felfedezetlenül marad. A detektívtestület szervezetileg Budapesten a főkapitányságnak van közvetlenül alárendelve, vidéken és a főváros kerületi kapitányságokon pedig közvetlenül a kapitányság vezetőjének.

A detektívek nem népszerű emberek. Természetes ez, hiszen akinek dolga akad vele, az mindenképpen bajban van: kellemes emléke nem marad ebből az összeköttetésből.

Gunyolták, kifigurázták, kigyót-békát kiáltottak a rendőrség e szorgalmas, derék munkásai felé. A harcshajus és a vastag bot, mint a detektívek ismertető jele, köztudatba ment át.

Hosszu évek munkájának eredménye, hogy a valóság is és a közvélemény is megváltozott.

Ma már a detektívek tanult, szakképzett tisztviselők. Az az idő, amikor a kifent bajusz, a pantalló alá gyűrt csizmaszár, a pipa és a furkósbót jellemezték a detektívet, elmúlt nyomtalanul. A mai fiatal detektívgeneráció harcteret megjárt, legnagyobb részt érettségizett elemekből tevődik össze. A magasabb hatóságok féltő gonddal munkálkodnak a detektívtestület szintjének és hírnevének ápolásán. Vidéken minden rendőrkapitányságnak van detektívcsoportja. Itt természetesen minden nyomozást ugyanaz a csoport teljesít.

Budapesten más a helyzet. A budapesti főkapitányság detektívtestülete a detektív főnök vezetése alatt áll szervezetileg és különböző, úgynevezett szakcsoportokra oszlik. Így van lopási-, betörési-, kártyacsalási-, zsebtolvajlási-, sérülési stb., stb. csoport. Minden csoport csoport egy-egy magasabbrangu, tapasztalt detektív (detektív főfelügyelő vagy felügyelő) vezetése alatt áll és be van osztva a főkapitányság bűnügyi osztályának megfelelő csoportja mellé. A bűnügyi osztály ugyanis maga is szakcsoportokra oszlik, amelyek keretében a rendőrség fogalmazási tisztviselői a beérkezett följelentések, lefolytatott nyomozások stb. alapján az iratokat az ügyészség részére előkészítik.

De mi hát a bűnügyi nyomozások adminisztrációja?

A mai gyakorlat szerint, a főkapitányság bűnügyi osztályára, ha bekerül egy följelentés, azt a bűnügyi osztály kiadja az illető (fogalmazási) szakcsoportnak. A fogalmazási szakcsoport előadója (valamilyik tisztviselője) az iratokat nyomozás végett, ha kell, megküldi a detektív főnökségnek, az pedig kiadja a detektív szakcsoportnak. A szakcsoport a nyomozást saját belátása, meggyőződése szerint lebonyolítja. Ritka eset az, amikor a nyomozás lefolytatására részletes utasítást kap a detektívcsoport.

A nyomozás lefolytatását úgy kell értenünk, hogy a detektívcsoport közege az eléje került esetet a tör-

... nem lehet eléggé és elég gyakran hangoztatni, —
... a szülők neveljék rá a gyermekeket, hogy óvakodjanak az
ugynevezett gyermekbarátoktól ...

... és hogy idegen embertől semmiféle megbízást
ne vállaljanak ...

vény által megengedett minden módokon tisztába hozni, a gyanúsítottak személyének kilétét és holtartózkodását megállapítani, a bűnjeleket biztonságba helyezni és mindezeket a rendőrhatalóság elé állítani köteles.

Ezeknek a feladatoknak az ellátása céljából a törvények és rendeletek meglehetősen tág jogkört ruháznak a detektívekre is.

A detektívcsoporthoz, illetőleg detektívek az általuk lefolytatott nyomozásról jelentést tesznek. Jegyzőkönyvet nem vehetnek föl, ez a rendőrtisztviselők dolga. A bűnügyi osztály a jelentés alapján teszi meg további intézkedéseit: beidézi, kihallgat, lefoglal, letartóztat, házkutatást, személymotosztást rendel el, fölveszi a jegyzőkönyvet és amikor mindazok az adatok együtt vannak, amelyek a vád emelése vagy nem emelése kérdésében való állásfoglalásra elegendők, az iratokat, esetleg a gyanúsítottal és bűnjelekkel együtt átkísérteti az ügyészségre. A rendőrség nyomozó tevékenysége ezzel be is fejeződött. Persze vannak esetek, amikor az ügyészség, vizsgálóbíró pótnyomozást kér a rendőrségtől. Ez esetben megadja közelebbi utasításait is és a rendőrség annak alapján jár el.

Sok szó esik mostanában az ügyészség és a rendőrség működésének közelebbi hozataláról. Miben áll ennek a kérdésnek a jelentősége?

Mint fentebb már említettük a nyomozás ura a kir. ügyész: ő rendel el, ő irányítja, ő ellenőrzi azt. A rendőrhatalóság dolga tulajdonképpen csak a végrehajtásban merülne ki a törvények betűje szerint. Ezzel

szemben azonban a tényleges helyzet az, hogy a rendőrség a nála benyújtott följelentések alapján — bizonyos megengedett eseteken kívül is — saját hatáskörében megindítja és lefolytatja a nyomozást és vagy csak annak befejezte után lép érintkezésbe a kir. ügyészséggel vagy akkor, ha olyan cselekmények elrendeléséről van szó, amelyek kifejezetten a kir. ügyészség vagy a vizsgálóbíróknak vannak fentartva.

A büntetőperrendtartás értelmében bizonyos cselekmények elrendelése csak az esetben áll jogában a rendőrhatalóságnak, ha a késedelem veszéllyel jár, sőt egyes esetekben ezen túlmenően előfeltételek is elővannak irva (előzetes letartóztatás, szemle, lefoglalás, házkutatás, személymotosztás). Főleg forgalmasabb nagyvárosokban azonban ezzel szemben a gyakorlat az, hogy a megszorító rendelkezések dacára mindezeket a cselekményeket a rendőrség az ügyészség, illetőleg a vizsgálóbíró rendelkezése, tudta és hozzájárulása nélkül el szokta rendelni és foganatosítani. Valójában tehát egy gyakorlat fejlődött ki, azt mondhatnánk, hogy a törvény ellenében. Tény az, hogy szinte a lehetetlenséggel volna határos mereven ragaszkodni az előíráshoz, hogy t. i. a rendőrség csak halaszthatatlan esetekben intézkedhessék az említett kérdésekben a saját belátása szerint, a saját hatáskörében. A budapesti főkapitányság rettentő nagy bűnügyi ügyforgalmában ez szinte keresztülvihetetlen volna. Hiszen éppen a kényszerűség, a praktikus akminisztráció vezetett ehhez a gyakorlathoz.

Természetesen a jogászvilág és a közönség, de főleg a sajtó, a pártatlan bíróság hatáskörének csorbitását látja ebben és bár a rendőrség pártatlansága is kétségbevonhatatlan ezekben az intézkedésekben, annál is inkább, mert hisz a kir. ügyészség ellenőrzése, felügyelete alá kerül s intézkedéseire minden rendőrközeg fegyelmi és anyagi felelősséggel is tartozik, állandóan követelik az ügyészségnek nagyobb befolyását a nyomozás teljesítésére.

Bizonyos fokig ez helyes is. Csak megfelelő módot kell találni annak gyakorlati keresztülvitelére, hogy minden följelentést — ha odatartozik — a kir. ügyészség irányítson nyomozásra és minden kényszerintézkedést (házkutatás, személymozgás, stb.) az ügyészség rendeljen el.

Az új budapesti főkapitány ügyész volt; tőle várják most a kérdés megnyugtató megoldását.

Néhány szót még a rendőrség és a csendőrség mint nyomozó szervek különféleségéről.

A két testület szervezete és közegei között is rendkívül mélyreható, lényeges különbségek vannak.

Városokban, tehát a rendőrség hatásköre alá eső területen a nyomozó szolgálat legnagyobb részben a polgári ruhás detektivek végzik. Az egyenruhás rendőrközeg vajmi ritkán jut abba a helyzetbe, hogy bűnügyi nyomozati cselekményeket bonyolítson le. A célszerűség, a praktikus gondolkodás és a gyakorlat hozta ezt magával így. Erről bővebben fölösleges foglalkozni, annyira természetes.

A vidéken, tehát a községekben és a hozzájuk tartozó területen a nyomozásokat, a nyomozati cselekményeket a m. kir. csendőrség tagjai látják el. Régi-régi, kipróbált testület. Magyarországon talán egy intézmény sem vált be annyira, mint a m. kir. csendőrség és egy intézmény sem gyökerezik annyira a nép lelkében, mint ez. Egyenruhás testület. Titokban nyomozni, puhatolózni alig-alig tudna. Hiszen hatásköri területén mindenki személy szerint ismeri a csendőrség tagjait. Való igaz, hogy a kisebb jelentőségű falusi bűncselekmények kinyomozása, kibogozása — az esetek túlnyomó részében — nem is állítja a csendőrség feladatok elé, melyeknek elvégzésénél a csendőrség személyének kilétét titokban kellene tartani. S mondjuk ki bátran: az egyenruhás csendőr, a kakastoll inkább a megelőzést szolgálja, hivatása jobban a megelőzés, mint a nyomozás. Köztudatban él ma már a kakastoll tekintélye és ahol az fölöttnik, nem kell tartani bűncselekmény elkövetésétől.

Mindazonáltal érezhető a csendőrség szervezetnek az a hiányossága, hogy polgári ruhás közegekkel nem rendelkezik, olyanokkal, akik bizonyos alkalmakkor a nyomozási cselekményeket megfelelőbben és a siker nagyobb reményével végezhetnék, mint az egyenruhás csendőrök.

A rendőrségi detektivek jól bevált intézménye talán némileg módosított, a csendőrség katonai szervezetébe jobban beillő organizációval, tehát a csendőrség nyomozó szolgálatban is jó talajt találna. Örömmel hallok, hogy ez már a közeljövőben meg is fog valósulni.

A bűnügyi nyomozást rendszerint a hatóság folytatja le, amelynek területén a bűncselekményt elkövették. Ha a bűncselekményt az ország határain kívül követték el, akkor az a rendőrhatalóság jár el, amelynek területén a gyanúsított lakik vagy amelynek területén a gyanúsítottat elfogták. Más hatóság területén is lehet nyomozni, de ennek előfeltételei vannak.

Ha a nyomozást más rendőrhatalóság területén kell lefolytatni, meg kell keresni ennek az utóbbi területnek rendőrhatalóságát. Arra is van mód azonban, hogy valamely rendőrhatalóság saját területén kívül is nyomozhasson. Ilyen esetben azonban írásbeli megkereséssel kell ellátni a kiküldött közeget, aki azzal jelentkezik az idegen terület rendőrhatalósága fejénél. Ha a nyomozás számai átnyulnak idegen területre, ez az írásbeli megkeresés sem szükséges.

A nyomozással járó összes költségek a bűnügyi költségekhez számítanak és így legtöbbször az államkincstár terhét képezik. Bizonyos esetekben jogában áll a rendőrhatalóságoknak a belügyminiszter előzetes engedélye alapján magánfél terhére, illetve költségére is nyomozást elrendelni. A kiküldött nyomozó közeget ez esetben a rendszeres állami napidíjak másfélszeres összege illeti meg.

A rendőrség fegyverhasználati joga.

A rendőrség a törvényes rendelkezések végrehajtásának, a törvényes tilalmak betartásának ellenőrzésére és sokoldalú egyéb szolgálati teendőinek ellátásával kapcsolatban természetesen kerülhet oly helyzetekbe, hogy a törvény betartását csak kényszereszközök alkalmazásával tudja elérni. Ilyen kényszereszköz többek között az előállítás, bilincs alkalmazása és a fegyverhasználat is. A rendőrség fegyverhasználatának részletes, gondosan kidolgozott szabályai vannak, melyeket minden rendőrnek úgy kell ismernie, mint a miatyánkot.

A fegyverhasználatnak csak végső szükség esetében, közvetlen támadás vagy ennek közvetlen veszélye és tetteleges ellenszegülés legyőzése céljából van helye. Végszükség pedig az az eset, amikor a rendőrség gondos mérlegeléssel azt kénytelen megállapítani, hogy a fegyvernek nyombani használata nélkül törvénytárgy kötelességeinek nem tud megfelelni. Ha a fegyverhasználatra a rendőrközeg fölöttese ad parancsot, azért természetesen a fölöttes felel.

Maga a rendőrközeg tehát saját elhatározásából fegyverét csak akkor használhatja, ha tetteleg megtámadják, ha életét, testi épségét, szabadságát közvetlen támadással fenyegetik, vagy ilyen támadásnak nyombani bekövetkeztétől lehet tartani, ha szolgálatának teljesítése közben ellenszegülésre talál és azt másképp nem tudja legyőzni, végül, ha csak fegyverhasználattal tud megvédeni életében, testi épségében közvetlenül megtámadott vagy veszélyeztetett egyént.

Mindebből azt látjuk, hogy a rendőrség fegyverhasználati jog alig haladja meg a mindenkinek emberi jogát képező önvédelem határait.

A megtámadott rendőr a fegyverhasználat elkerülése céljából minden esetben köteles megkísérlni a segítség hívását. Elsősorban csak kardot lehet használni védelmi eszközül, menekülővel szemben fegyver alkalmazását mellőzni köteles.

Minden fegyverhasználatról tüzetes írásbeli jelentést kell készíteni, amit az illetékes parancsnok tüzetesen levizsgál s ha szükségesnek látja a bűnvádi nyomozást is folyamatba téteti.

Ez a rendőrség egyes tagjának fegyverhasználatára vonatkozó szabályok összessége.

(Folytatjuk.)

Bizodalom a talizmán, mely nélkül nagygyá vagy boldoggá senki sem lett a világon; mindenekelőtt bizodalom minnagunkhoz, mert bármi kedvező körülmények között is senki sem érte el azt, mire önmagát képtelennek tartja.

Eötvös.

A tengeri leszerelés csődje.

Irta: dezséri BACHÓ LÁSZLÓ őrnagy,
a Ludovika Akadémia tanára.

Az amerikai Unió, Anglia és Japán képviselői az 1921-iki washingtoni tengerészeti konferencián első ízben tárgyalták meg a tengeri leszerelés kérdését s egyszersmind tíz évre szóló megállapodást kötöttek, melynek értelmében a három tengeri nagyhatalomnak 1931-ig dreadnoughtokat nem lett volna szabad építenie. Ez a megállapodás eleve nagy előnyöket biztosított Angliának, mert flottája tonnákban kifejezve, két millió, Amerikáé egy millió, Japáné pedig körülbelül nyolcszázezer.

Az elmúlt év júniusában az Egyesült Allamok elnöke által összehívott genfi leszerelési konferencia tulajdonképpen arra lett volna hivatott, hogy az eddig csak a nagy csatahajókra vonatkozó, Washingtonban lefektetett építési korlátozásokat a cirkálókra is kiterjesszék, azaz megállapítsák azt a kulcsot, melynek arányában az említett három hatalomnak cirkálókat szabad építenie. Jellemző, hogy ezeken a tengeri leszerelési konferenciákon két nagy tengeri hatalmasság, Olaszország és Franciaország, mint tárgyaló felek meg sem jelentek s csak megfigyelők által képviseltették magukat azon egyszerű és igen őszinte megokolással, hogy ők flottáikat föltétlenül nagyobbítani akarván, tengeri fegyverkezésük ütemébe másnak beleszólást nem engedhetnek. Ez a két nagyhatalom így elég világosan értésére adta Coolidge elnöknek, hogy nem tartja komolynak a konferencia szükségességének hivatalos megokolását, mely szerint a tengeri fegyverkezések mai üteme az országokat előbb-utóbb a pénzügyi csődbe fogja vinni. De a konferencián megjelent Anglia és Japán is tisztában voltak azzal, hogy Amerika is csak azért akar hosszulejárati megállapodásokat létesíteni, hogy két legnagyobb versenytársát lekösse és saját flottájának a kiépítéséhez időt nyerjen. Az érdekelt hatalmak kölcsönös bizalmatlansága és az őszinteség teljes hiánya folytán a konferencia eredményt nem is ért el és bizonytalan időre el is napoltatott, ami a konferencia csődjével egyértelmű, mint az angol admirális első lordjának, *Bridgemannak* a visszalépése és az amerikai megbízottnak, *Gibsonnak* a visszahívása már előre jelezte.

A genfi leszerelési konferencia elnökének, az amerikai *Gibsonnak* már az első javaslatából kitűnt, hogy Amerika akarja azon célját megvalósítani, hogy flottáját az általa javasolt 5:5:3 arányig nyugodtan kiépíthesse, anélkül, hogy tengerészeti programjának a végrehajtásában Anglia vagy Japán által zavartassék. Az 5:5:3 arányba pedig, mely azt jelenti, hogy minden 5 amerikai hajóval szemben Anglia 5, Japán pedig csak 3 hajót építhessen, Anglia semmi szín alatt sem akart belemenni és változatlanul kitarított a »two powers' standard« elve mellett, azaz, hogy az angol flottának bármely más két hatalom tengeri haderejével legalább is egyenlőnek kell lennie.

Nem lesz éreketlen a három versengő hatalom kölcsönös féltékenységének és a bekövetkező konfliktusok okait néhány szóval megvilágítani. Angliának a bizalmatlansága Amerikával szemben elsősorban az óriási kiterjedésű és nagyjövőjű Kanada miatt indokolt, melynek az Unióba való bekebelezése az amerikaiaknak már nem is titkolt vágyuk; másodsorban a szintén angol birtok Jamaica miatt, mely a spanyoloknak az Antillákról való erőszakos kiteszkolása óta az egyedüli, Amerikának nagyon kényelmetlen európai birtok a Panama-csatorna közelében. Ugy Kanada, mint Jamaica megszerzéséről régóta sok szó folyik az amerikai politikában s így nyilvánvaló, hogy éppen az angol-szász Amerika

... mikor az ékszert leteszük, gondoljunk arra, hogy az ablakon is belehet mászni ...

akarja megdönteni az angol világbirodalom e két erős pillérét. Hogy Kanadának elszakadása nagy visszahatást keltene az anyaországgal ujabban sokkal lazább közjogi viszonyban álló dominiumokban, magyarázatra aligha szorul. Indokolt tehát, hogy Angliának már az Atlanti-océánon is legalább olyan erős flottával kell rendelkeznie, mint Amerikának. De viszont bármily kellemetlen is Angliának az amerikai rivalitás az Atlanti-océánon, ennek ellensúlyozása nem képezheti az angol flotta főfeladatát, amelynek elsősorban a távoli Kelet felé gravitáló világbirodalom Sydney-Cairo vonalának összekötő utjait és támpontjait (Gibraltár, Suez, Aden, Colombo és Singapore) kell biztosítani. A gyarmatok és dominiumok nagy távolságára és kiterjedésére való tekintettel a »two powers' standard« elve Angliára nézve életkérdés és erről legkevésbé Amerika kedvéért mondhat le, aki neki a távoli Keleten is, elsősorban Kinában, kemény versenytársa. Ezért kellemesebb volna Angliának, ha a távoli Keleten és a Csendes-océánon egyelőre Japán volna az erősebb, mint Amerika, mert ez végeredményben az angol hegemoniát biztosítaná a Csendes-océánon, melynek uralmáról, mint azt a Fülöp-szigetek, Hawaii és több, flottabázisnak alkalmas sziget megszerzése és megerősítése mutatja, Amerika ábrándozik.

De Japánnak sem lehet érdeke a tengeri leszerelés éppen most, mikor a viszonyok Kinában annyira bizonytalanok és a több mint harminc éve fenyegető japán-amerikai mérkőzés viharfelhői egyre sűrűsödnek. Amerikának Kinában folytatott könyörtelen gazdasági politikájának messzemenő célkitűzései Japánt, amely Kína sorsára való döntő befolyásáról nem mondhat le, a legnagyobb mértékben nyugtalanítja. Japán nemzeti programja az Ázsia fölötti hegemonia, de legalább is Kinában és a Csendes-océánon való korlátlan

terjeszkedés lévén, mert nagy emberfölöslegét másképen elhelyezni nem képes, a jövőjét kockáztatná, ha a mostani kínai zürzavarban nem tudná a lábát Kinában úgy megvetni, hogy az ázsiai kontinensen a japáni befolyás tulsulya egyszerűsmindenkorra biztosítva legyen. S miután a Kina fölötti uralom bármilyen formája a Csendes-oceán fölötti uralmat is jelenti, Japánnak létérdeke he nem várni azt, míg Amerika egy leszerelési konferencián hozandó kötelező megállapodásokat a saját hajóhadának a nyugodt kiépítésére felhasználja. A régóta emlegetett mérkőzésnek a Csendes-oceánon, mely nem lehet már nagyon messze, Anglia előreláthatólag csendes szemlélője lesz, mert a japán aspirációk ránézve egyelőre nem olyan veszedelmesek, mint az amerikaiaké.

A leszerelési konferencia hivatalos indokolásával leplezni óhajtott amerikai terv, a két versenytárs tengeri hadikészülődéseinek korlátozása, Amerika szempontjából nagyon is érthető. Az amerikai ipari tultermelés legfontosabb piaca Kina. Ha Angliának sikerülne, bárha rövid időre is, a Kina felé irányuló amerikai tengeri kereskedelmet megállítania, ez az amerikai gazdaság csődjét jelentené. Gazdasági és hadászati okok kényszerítik tehát Amerikát arra, hogy Angliával szemben a tengeren az erők kiegyenlítésére törekedjék. A 2400 kilométer hosszú nyugati tengerpartnak csak egy flottabázisa van, San Francisco, amely még a Panama-csatornán keresztül is több mint 10.000 kilométerre van Bostontól, a keleti part flottabázisától, ha arra nem is vagyunk tekintettel, hogy a Panama-csatorna zsiliprendszerrel ma még nem teszi lehetővé a gyors átkelést egy nagyobb hajóhadnak, így tehát hetekbe kerül, míg Amerika atlanti-és csendes-oceáni hajóhadai egyesülni tudnak. Hogy a tengeri háboruban ilyen távolságok mit jelentenek, azt az orosz-japán és a spanyol-amerikai háboru példái mutatják. Ezzel szemben a japáni flotta sokkal előnyösebb helyzetben van, mert támadás esetén csak 8000 kilométer utat kell megtennie az amerikai tengerpartig, a hawaii amerikai flottabázisig pedig csak 5500 kilométert. Amerika tehát semmi esetre sem mondhat le óriási, bázisuktól legalább 15.000 kilométerre eltávolodható hajók építéséről és nem fogadhatja el az angol javaslatot, amely Amerikának csak 6—7000 tonnás cirkálók építését engedélyezné, mert ezek számára teljesen értéktelenek.

Anglia már a washingtoni konferencián 11:7 arányú fölényt ért el nagy csatahajókban, a genfi konferencián pedig kiküldöttei azt javasolták, hogy ezentul csak cirkálók legyenek építhetők, bizonyos meghatározott kulcs szerint, a távoli gyarmatok és a tengerentuli kereskedelem védelmére, amit persze Amerika, mivel nincsenek közbeeső kikötői és támpontjai, mint Angliának, nem fogadhatott el, annál kevésbé, mert nagytípusu cirkálói, melyek támpontjaiktól 10—12 ezer kilométernyi távolságra eltávolodhatnának, alig vannak. Röviden összefoglalva, az angol javaslat abban csucsosodott ki, hogy Anglia és Japán építhetnek az ő céljaiknak meg nem felelő cirkálókat, míg ő magának nagytípusu cirkálók építését biztosítaná, továbbá abban, hogy Anglia és Amerika 500.000, Japán 330.000 tonnányi cirkálót tarthasson szolgálatban s ezenkívül még Anglia számára a régi, még szolgálatban levő cirkálók 25 százalékának megtartása is engedélyeztessék. Ha ezt a tervet Amerika elfogadta volna, flottája továbbfejlesztése terén Angliával szemben nagy hátrányba jutott volna, mert Anglia már most 600.000 tonna, Amerika pedig csak 200.000 tonna cirkálóval rendelkezik.

Természetes tehát, hogy miután mindhárom tengeri nagyhatalom azon hátsógondolattal ült le a tárgyaló asztalhoz, hogy a másik kettő rovására olyan előnyöket csikarjon ki, melyek saját flottájának nyugodt, versenymentes kiépítését elősegítik, a leszerelési konferenciának holt pontra kellett jutnia még akkor is, ha Anglia hajlandó is lett volna

Amerika és Japán javára az építendő cirkálók típusa és tonnatartalma tekintetében nagyobb engedelményeket tenni, amit persze saját és gyarmatai biztonsága miatt önérdelkei veszélyeztetése nélkül nem tehetett meg. A leszerelési konferencia csődjét és egy újrafelvétel kilátástalanságát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy kevéssel a nagy garral beharangozott tengeri leszerelési konferencia után az amerikai képviselőház előtt már új flottaépítési program fekszik, mely nem kevesebb, mint huszonöt nagy cirkáló építési költségeinek a megszavazását kéri. Ez az építkezési program az angol sajtóban nagy izgatottságot keltett s azt, mint leplezetlen fegyverkezési versenyt kommentálták annak a kidomborítása mellett, hogy ha az amerikai flotta fejlesztése ilyen ütemben folyik tovább, akkor a brit hajóhad tengeri szupremáciája hamarosan a múlté lesz. Ugyanakkor, szintén a genfi és washingtoni tengeri leszerelési konferenciák nagyobb dicsőségére, Angliában elkészültek az angol haditengerészet legnagyobb csatahajói, melyekhez képest a régi dreadnoughtok valóságos gyerekjátékoknak, elévült bárkának mondhatók. A két hatalmas csatahajó 37.000 tonnás és számtalan közép- és kiskaliberű ágyuja mellett kilenc darab negyvencentiméteres ágyúja van. Ilyen csatahajói eddig egyetlen államnak sincsenek, de a leszerelési konferenciák meddő szóharcai után nagyon valószínű, hogy nemsokára lesznek, noha egy ilyen hajó építési költségei elegendők volnának ahhoz, hogy egy kisebb állam pénzügyi egyensúlyát teljesen felborítsák. Amerikában a sajtó már feltűnő idegességgel tárgyalja a két angol szuperdreadnought elkészülését és Angliát a leszerelési konferencia eddigi megállapodásainak (?) a megsértésével vádolja meg. Feltűnő jelenség az is, hogy az amerikai admirális köréből a sajtóban olyan nyilatkozatok látnak napvilágot, melyek egy cseppet sem egyeznek a »leszerelési« konferenciák szellemével. Egész biztosra lehet tehát venni azt, hogy a legközelebbi jövőben a tengeri fegyverkezések terén az összes tengeri hatalmak, de különösen a három nagyhatalomnál minden eddigi mértéket meghaladó versengés fog megindulni, melynek éppen úgy, mint a szárazföldi fegyverkezésnél, semmiféle leszerelési konferencia nem szabhat többé gátat.

Amikor én csendőr voltam.

Irta : KOVÁCS X. LAJOS rendőrtörzsörzsmester (Budapest)

Az bizony akkor volt, amikor 1918-ban megjött a harc-térre a rendelet, hogy jelentkezni lehet a csendőrséghez. A nagyszabeni tüzérezrednél szolgáltam s a legelső között voltam, aki szintén kértem a csendőrséghez való felvételemet. Nem, mintha a harctérről menekülni igyekeztem volna, hanem mert igazán csendőr akartam lenni. Persze, hogy nehezen engedtek, de aztán a vége mégis az lett, hogy több bajtársammal együtt bevonultunk Kolozsvárra a pót-szárnyparancsnoksághoz felszerelés és kiképzés végett.

A próbacsendőri vizsga letétele után a zilahi szárny alsóvalkói örsére kerültem. Nemcsak ez a község, hanem az összes körülfekvők is tiszta románok voltak s ezért, de mert a nyelvet sem birtam egészen tökéletesen, eleinte nem nagyon örültem annak, hogy itt kell megkezdenem különben szép reménnyel kecsegtető csendőri pályámat.

Akkor már javában garázdálkodtak az ugynevezett zöld káderek s az örskörletünkben levő kb. 200 fegyveres román katonaszökevény, akiket éjjel-nappal hajsoltunk és hordtunk be Nagyváradra, bizony éppen elég dolgot adott nekünk. Hogy ezek a katonaszökevények nem jó szemmel néztek minket, az természetes s ez a körülmény nem sok jót jósolt nekünk az akkor már mind rohamosabban közeledő

... ékszerészek, órások, tartásuk szemmel a vevőt...

... Ha egy kicsit vidáman is térünk haza éjfél után, ne mutassuk kétes alakoknak az óránkat...

forradalom esetére. De nem azért voltunk magyar csendőrök, hogy olyan egykönnyen megijedjünk. A forradalom be is következett és ámbár az a mi környékünkön több örskörletben egyik-másik bajtársunkra végzetes lett, nekünk semmi bajunk nem esett, mert a forradalom vad zürzavarában is meg tudtuk őrizni a higgadságunkat és — ami a fő — bátorságunkat, ami minden forradalmi csöcselék előtt mindig a legjobban imponál.

A forradalom első napjainak lezajlása után egy szomszéd községbeli földbirtokos bejelentette az örsön, hogy a Rézhegységből a lázadó románok kb. 3000 darab sertését elhajtották s azokat a szomszéd községben egy *Kiss Nyikuláj* (Igen, így hívták: *Kiss Nyikuláj*) nevű szökött katona, akit évekig nem sikerült elfognunk, árusítja a környék lakosságának darabonként 20—30 koronáért. Sorra öldösi a sertéseket és húst is árusít, ki ahogy veszi.

Gyorsan felszereltünk hatan, három csendőr és három helybeli pótcsendőr. Ugy szürkület táján indultunk és a kertek alatt felhúzódva igyekeztünk észrevétlenül megközelíteni a rabló *Kiss Nyikulajt* és a bandáját.

Sikerült is észrevétlenül megközelítenünk azt a nagy kertet, ahol egy nagy tűz mellett 50—60 lobogóhaju, tüszős román piritotta a disznóhúst, elől *Nyikuláj*val, aki hosszú kést tartott a kezében és egymásután szurta le a sertéseket, amelyekből még kb. 3—400 darab volt ott. Rövid megbeszélést tartottunk, hogy miként kerítsük be a tömeget, úgy hogy lehetőleg ne tudjanak elmenekülni, meg hogy a sertéseket se ugrassuk szét, mert akkor aztán sehogy sem tudtuk volna azokat összeszedni.

A járőrvezető parancsa úgy szólt, hogy három ember jobbról, három pedig balról kerítse be az embereket, ha pedig esetleg korábban észrevennének, akkor hirtelen meg kell rohanni őket, hogy legalább a főkolompókat elfoghassuk.

A románok hamarabb észrevettek minket, mielőtt a gyűrűt be tudtuk volna zárni, ezért kénytelenek voltunk szuronyt szegezve gyorsan rájuk vetni magunkat. Hangos »muna szusz!« (Kezel fel!) kiáltással szempillantás aiatt mellettük termettünk. A meglepetés csak félig sikerült, mert mi hatan kevesen voltunk ahhoz, hogy 50—60 embert — köztük ismert veszélyes gonosztevőket — a menekülésben meggátoljunk s így aztán a távolabb állóknak sikerült is kerekedni. De a főkolompókat mégis csak sikerült elfognunk

*Kiss Nyikuláj*val együtt. Rögtön kijelentettük az elfogásukat és hogy a sertésekkel együtt az örsre fogjuk őket kísélni.

A bekísérés nem ment minden nehézség nélkül, mert a még megmaradt 368 drb. sertést is hajtani kellett s ami a legrosszabb volt, közben sötét este is lett. Az elfogottakat, sajnos, nem tudtuk megbilincselni, mert a sertéseket nekik kellett hajtaniok, mi pedig hárman elől és hárman hátul vigyáztunk a sertésekre és a foglyokra is. Kénytelenek voltunk így tenni, mert az árkos-bokros helyen magunkban képtelenek lettünk volna a sertéseket hajtani. Ez az elővigyázatlanságunk azonban majdnem egy derék bajtársunk életébe került.

Ellenszegüléstől mitsem tartva, egy kissé elbizakodva ballagtunk a sertésekkel meg a tolvajokkal. Én éppen elől voltam, a bal szélen, míg a jobb szélen *Nyikuláj* sattyogott a bocskorával a nagy sárban, mellette pedig egy éppen olyan hatalmas szál öreg csendőr, mint amilyen ő volt: *Sepsi István* alörmester. (Azóta se láttam, nem tudom, szolgál-e még valahol, ha igen, legyen szabad innen a régi barátsággal köszöntenem.) *Sepsi* alörmester meg *Nyikuláj* régi ismerősök voltak már, azért is haladt mellette, hogy jobban vigyázhasson rá.

Alig hogy kiértünk a faluból, a szélen haladó *Nyikuláj* egy hirtelen ugrással átveti magát egy utmelletti kerítésen egy ház udvarára s vad futásnak eredve egymásután ugrálja át a kerítéseket. Már látjuk, hogy a mezőre ér. *Sepsi István* sem volt rest, korát meghazudtoló fürgeséggel utána veti magát a menekülőnek, aki azonban a csendőrt már jó hosszan megelőzve kétszeres erővel rohant a lágy kukoricas földön. *Sepsi* még jobban utána. A helyzet kritikus volt: ha én is utána szaladok s magára hagyom a még elől levő gyáva pótcsendőrt, akkor talán elszaladnak a többiek is s a sertések is szétszélednek. De látva a bikaerejű *Nyikulajt*, mégis aggodalom fogott el, hogy *Sepsi* esetleg minden bátorsága dacára sem fog bírni vele s azért én is utána iramodtam. Még éppen idejében.

Futás közben láttam, hogy *Kiss Nyikuláj* egyre lassít, mintha be akarná várni az utána szaladó csendőrt. Mikor *Sepsi* annyira utolérte, hogy úgy gondolta, már a puskájával elérni, kétmarokra fogta a hosszú orosz puskát, hogy azzal megállásra kényszerítse *Nyikulajt*, akit minden áron élve akart kézrekeríteni. Ebben a pillanatban *Nyikuláj* vilárgyorsan hátrafordult, két marokkal elkapta a csendőr

kezében levő puskát s a meglepett csendőrt a nedves, puha talajon puskájánál fogva teljes erejéből hátralökte, úgy hogy az hanyatesett. A következő pillanatban a bő gatyá alól a bocskorsziból kirántotta a disznóölökést (milyen hiba volt, hogy az elfogáskor nem motoztuk meg elég alaposan!) s azt magasan szurásra emelve a másik pillanatban már a Sepsi alörmester mellén térdelt, aki tehetetlenül feküdt a sárban.

Elképzelhető, hogy engem, mint fiatal és tapasztalatlan próbacsendőrt milyen izgalom fogott el, de sok idő nem volt a gondolkodásra. Gyorsan kellett cselekedni, mert egy pillanatnyi késedelem is bajtársam halálát jelentette volna. Szinte emberfeletti erővel igyekeztem az utolsó 8—10 lépést behozni.

Nyikuláj késett el a szurással, nem én az ütéssel. Lőni ugyanis nem lehetett, anélkül, hogy Sepsit is ne veszélyeztettem volna, azért az utolsó percben hosszú orosz puskám tusával olyan ütést mértem a Nyikuláj homlokára, hogy szó nélkül lefordult a csendőrről.

Sepsi alörmester bajtársam felállott és hálásan szorította meg a kezemet, mert ha nem sietek utána, vagy ha talán még egy pillanatig is kések, egészen bizonyosan ő került volna a Nyikuláj sorsára.

Ezek után aztán bevonultunk az örsre s hiánytalanul átadtuk a foglyokat és a sertéseket is. Nyikulájt pedig harmadnapra eltemették.

Portyázás.

A nőkről nagyon sokszor és sokat írnak a gúny és lekicsinylés hangján. A mai portyázásban eltérünk kissé a megszokott utirányunktól, ma nem akarunk írni mindig újabb és újabb témát szolgáló szomszédainkról, alig egy-két órája olvastam, hogy a román határőrök hajtóvadászatot rendeztek három a »határon« áttévedt galyszedő magyarra, kik közül egy többgyermekes családapát halálra sebeztek; nem óhajtok a »Húzd rá Jonny«-val foglalkozni, amellyel bizony, ha Afrikától csak Bécsig jut és mi nem látjuk, nem sokat vesztettünk volna; nem tesszük szóvá a Conti-utcai véres verekedést magyar diákok és magyar munkások között, legfeljebb nyelünk egy keserűt annak megállapítására, hogy amíg odakünn gummitövek és vasrudak lékeltek meg jélerett vagy jélrevezetett koponyákat, amíg odakünn verekedett a »kettő«, azalatt odabenn, gondosan lehuzott vasredőnyök mögött markába röhögött a »harmadik«, az a bizonyos »harmadik; hosszabbban nem szándékozunk most arról sem beszélni, hogy hazánkban, ahol a tüdővész annyira grasszál, 800, azaz nyolcszáz pengőt sikerült összehozni társadalmi akció útján a tuberkulózis leküzdésére; mindezeket az aktuális és nagyon is kínálkozó témákat elhagyjuk, hogy megemlékezzünk azokról a nőkről, kik férjias, sőt sok férjít megszegyenítő bátorsággal neki-vágtak annak az utnak, amely egy véletlen szerencsés esettől eltekintve, mindenik vállalkozónak a sikertelenséget s egyben a halált jelentette.

Az oceánrepülő nőkről óhajtok megemlékezni és pedig azokról, kik nem a könnyebb, a már megtett Amerika-Európa, hanem a nehezebb, az eddig leküzdhetetlennek bizonyult Európa-Amerika repülőútra vállalkoztak. Kispihenőt tartunk a megszokott portyázásunkban és a jól vagy rosszul sikerült élcélődéseinket is elhagyva, tisztelegni akarunk azon nevek néhai viselői előtt, kik alább felsorakoznak.

Négy nő vágott eddig neki repülőgépen az Oceán-nak és idáig három életével fizette meg a vakmerő vállalkozást. Az illusztrált lapokból ismert, életvidám, mosolygós ladyk és pedig: Löwenstein hercegnő, Miss Grayson és legutóbb Miss Mackay a tengerbe zuhantak és ott veszttek. A durva pilóta-ancuggal takart finom, érzékeny, törékeny női testeket, a diszkrét parfümtől illatos, rózsaszínű habtesteket kikezdték a halak. Egyedül a negyedik, Ruth Helder menekült meg az oceánrepülők közül, de az ő repülőgépe is a tengerbe esett és egy hajó mentette ki.

Mindegyik tudta a négy nő közül, hogy az előtte kísérletező otthagya az életét. És mégis gyors egymásutánban nekivágtak a halálrepülésnek. Az első asszony, Löwenstein hercegnő előtt pedig ott lebeghetett két kipróbált, nagyhirű pilóta, Nungesser és Coli sorsa. Ezek is meghaltak. És mégis! Kedves jólényeskedő férjibajtársaim, szálljunk le a jólényeskedés büszke, magas paripájáról, a nők nem olyan tulkicsik, nem olyan tuljélénkek, mint ahogy azt mi mondani szeretjük.

Hogy a hiúság vezette őket? Hát aztán! Talán bizony a férji cselekedete mentes mindig minden hiúságtól! Kik idézzünk emlékezetünkbe? Nagy Sándort? Hannibált? Julius Cézárt? Napoleont? Száz és száz apró jenmaradt történelmi intimitás tanuskodik arról, hogy a hiúság nem kimondott női tulajdon, hogy a legnagyobb férjiaik előtt sem volt idegen szó a hiúság.

Hogy jól tették-e? Hogy, amit tettek, összeegyeztethető-e a nőiességgel, a nő hivatásával stb., stb. — erre nem jelelünk, ezen nem vitatkozunk. Mi csak konstatáljuk a tényt, hogy eddig négy nő ült bele mosolygós arccal abba a gépbe, melynek alumíniumtestén a napsugár játszása közben okvetlenül meg kellett pillantaniok a vigyorgó Halált is. És egy sem akadt közülük, aki utolsó pillanatban megtorpant volna. — Tisztelet nekik!

Ha Schiller, a nagy német költő, védelmébe vette a mult század krinolinruhás, szelid, ábrándos, anyaságra nevelt nőit: »Ehret die Frauen, sie flechten und weben himmlische Rosen ins irdische Leben« (Tiszteljétek az asszonyokat, hiszen ők fonják — földi életünkbe a rózsát.), akkor mi se legyünk tulságosan szigoruak a mai kor bubifrizurás nőivel szemben, mert eltekintve attól, hogy szerencsétlen számarányuk miatt csaknem a jele nem is gondolhat arra, hogy férjhez megy, hány jeles orvos, ügyvéd, diplomata, sőt polgármester igazolják, hogy nem mindannyian a könnyű flörtre, a dseszbenes cserlesztonra teremtődtek, ami pedig a szerencsétlenül járt női repülőket illeti, hősi halottak ők, akik előtt megilletődve, tisztelettel vesszük le mi is a tollas kalapot.

Tőlünk magyaroktól messze az Oceán s elérhetetlen távolságban annak a lehetősége, hogy nők csak úgy egy hirtelen, snájdig elhatározással repülőgépen Amerika felé utrakeljenek. Azért a hősök nálunk sem hiányoznak a nők körében sem. Megtalálhatók csaknem minden rétegben. A hajdan szebb napokat látott, fehérhaju nagyasszonyok között, kik bátran szembe szállva a mult emlékeivel, reszkető kezekkel szokták megmelegíteni a déltől maradt kelkáposztát, horpadt-

mellü, tudóvészgyanus hitvesek között, kik reggel cselédek, nappal hivatalnokok, délben szakácsnék, délután anyák, éjszaka pedig a járadtságtól, gondtól agyongyötört emberek, kiknek alig jut idő arra gondolni, hogy ők voltaképen a gyöngébb nemhez tartoznak. Tisztelet ezeknek is! A Miss Mackayakat elnyelte az Atlanti-oceán, ezeket — pedig milyen sokan vannak — névtelenül nyeldesi az az Oceán, amit ugy hívnak, hogy Élet.

Nagy, nemes tettek megjelelo méltatására olykor szegénynek, elégtelennek tartom a rendelkezésünkre álló szókincset. Ezt érzem, amikor a Rothermere nevet hallok. Szerénytelenség lenne, ha az ő érdemeinek jeldicsérésére vállalkoznék. Különben is — valahogy ugy érzem — a tarka csokrokba kötött szóvirágok kisebb emberek, kisebb tettek számára vannak jentartva. Arra volnék azonban kíváncsi, hogy most, amikor gyors egymásutánban harmadszor vagy negyedszer küld ez a lord 100 és 200 ezer pengős adományokat a menekülteknek, hogy ilyenkor nem suhan-e át a szegény pirja egyik-másik arcon ebben a Csonkaországban? Miért van az, ha adományról, segélyről, gyermeknyaraltatásról stb. nálunk szó esik, hogy mindig csak angol Rothermerek, amerikai Pedlowok, holland nevelőszülők a z adományozók, a jótékonykodók? S ha hébe-hóba nálunk is megindul valamilyen jótékony-sági akció, rendesen örülnünk kell, ha jutja belőle — adminisztrációs költségre.

Figyelő.

... aki a pénzét az utcán számlálja, maga csábitja a zsebtolvajt...

... idegen szerelővel sem álljunk szóba, mielőtt az igazolványát alaposan át nem vizsgáljuk...

Levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Mint a csendőrség kötelékén kívül álló polgári egyén, de mint fegyveres haderőnkkel — a vérünkbeli való vérrel — szoros kapcsolatot és lelki közösséget érző magyar ember, kérem, méltóztassék alábbi soraimnak a Csendőrségi Lapokban helyet adni.

A »Magyarság« című napilap március hó 9-i számában megjelent »Útközet« címen egy tárcsa, írója Dallos Sándor. Nem a szerző személye vagy írói hírneve, — hisz mindkettő ismeretlen előttem — hanem az általa választott témának különös felfogása s a kidolgozásnál tapasztalható tájékozatlanság, erőltettség és sekélyesség készítenek arra, hogy ezzel az elbeszéléssel a nyilvánosság előtt foglalkozzam s rámutassak azoknak a baklövéseknek a kárára, melyeket az író talán nem rosszindulatból, hanem balkézzel és a hiányzó anyag utáni kaparászással, a »Magyarság« pedig az »Útközet« leközlésével elkövetett.

Két magyar csendőrrel van szó, kiket Dallos ur a sötét műveletlenség, durvaság és tudatlanság mezébe öltöztet s akiktől a legalacsonyabb indulatok s elképzelésben lehetetlen tájszólások dőlnek.

Hozzá »szemtelen pofát« vágnak és »röhintenek«, »röhögnek«, »nyösszentenek« és »röhögtükben nyekkennek«. A »csákót« urasan megtörlik belül, mikor leveszik s miközben egymást mustrálják, mindenik »három centivel na-

gyobb mellet dudorit, mint ami neki dukál« olyant, amilyent Dallos életében csak egyszer látott egy altábornagynál. Így.

Egymásra olyan haragosan vicsozógnak, mint »két kutya két szomszédos kazal alatt«; a rendfokozatban idősebb a fiatalabbat »öcsémnek«, majd »ecsémnek« tisztelettel s a fiatalabb úgy »letromfolja« társát, hogy az csak »bambán néz« és olyan, mint »éjfél tájban egy kirugott részeg, olyan lepofozott.«

Egymásnak »tevékenységi folyószámukat« hánytorgatják s olyan »fintorokat vágnak, melyből kiérzik a bagószagu csendőrségi iroda« Az egyik »öt éve csendőr és szakaszvezető« a másik »két és fél éve csendőr és csak örvezető.«

A végén »vérbemorult szemmel már egészen paraszt« lett az egyik. Azután Tamásiban a bucsun a fiatalabb csendőr »úgy agyoncsépalte« az idősebbet, hogy azt »úgy kellett kivenni a kezéből«. »Persze kidobták a csendőrségtől. De megérte neki«. Méltó befejezés.

Dallos irásával abszolút tanujelét adja eredeti törölmetszettségének s a csendőrség szervezetéhez és szelleméhez való konyításának, na meg költői elhivatottságának!?

A tolnamegyei Tamásiban olyan bábeli tájszólások, mint azt Dallos reprodukálja még talán az ő megrendelésére s téma-szegény kedvéért sem fordulnak elő; de ez neki nem fontos. A szak-hozzászólások arra vallanak, hogy szerző még eddig csak képen látott csendőrt. Kíváncs vagyok neki, hogy mielőbb ismerje meg a maguk valóságában azokat a csendőröket, akik szerinte »egész parasztok« s azoknak a »bagószagu csendőrségi irodáknak« a szellemét, ahol nagy általános műveltségű, komoly, szorgalmas és önfeláldozó magyar csendőreink végzik szolgálatukat csekély fizetésért. Ismerje meg léptett országunk ezen bálványait, kik éjben, fagyban, a csönka határokon is teljes önzetlenséggel felelnek meg nehéz feladatuknak s öröködnék az emberiesség, az ország, a köz- és a magyar szellem nevében — még a Dallosok élet-, kö- és vagyonbiztonsága felett is.

Ezek a munka harcosai, kik kivéteit nem tesznek senki törvényes érdekeinek védelmében sem, ezzel is tanujelét adva, hogy nagyobb értelemmel, műveltséggel és erkölcsi tartalommal rendelkeznek, mint ahogy azt egyesek elképzelik. Ezek az oszlopok szerencsétlen Hazánk düledező épülete alatt, akik a rájuk nehezedeő tehertől való becsületes és heroikus görnyedésük közben nem bánthatók meg Dallos Sándor-féle felfogással. Annál kevésbé, mert kétségtelen, hogy az egész országban nem lehetne egyetlen olyan csendőrt sem tafálni, aki csak megközelítené is az »Útközet«-ben élénk állított tipust.

Aki ezt az elbeszélést végig olvassa, az vagy az írójáról alkot lesújtó kritikát vagy a csendőrségről; feltételezem, hogy Dallosnak nemsebb céljai is voltak, ezek azonban teljesen rejtve maradtak. Az ilyen kényes tárgyak feldolgozásához zamatra, erőre van szükség, amelyből merithetjük tépett országunk jobb jövőjének reményét, tanulságra, amelyből erkölcsi bátorítást szivhatunk a további küzdelemhez. Ez az elbeszélés nem nevel, bátorít, nem emel fel, hanem naiv pizsmogással a mai kor gyilkos mérget a dekadenciát hinti el.

Az emberi nem mindenben a szépet és tökéletest keresi. Ez azon javítási elv, mely cselekedeteinek legmélyebb rugója s tán azon lánc, mely az istenekhez legközelebb emeli és minden munkálódásinak s előre törekedésének legrejtettebb titka. S csak emberben ne keresse az ember a szépet, a tökéletest?

Széchenyi.

A »Magyarság«, mely a keresztény nemzeti front élén harcol, szerkesztésénél megszoktuk a figyelmet, gondot és jó izlést s meggyőződésünk, hogy az »Útközet« csupán elnézés folytán kaphatott helyet ilyen illusztris eszméket képviselő lap hasábjain.

Teljes nagyrabecsüléssel vagyok Szerkesztő urnak készséges hívő:

Szentendre, 1928 március 27-én.

Dr. ritéz Csia Sándor.
vasuti fogalmazó.

(A közleménnyel lapunk folyó évi 9. számának vezetőhelyén foglalkoztunk. Szerk.)

Persze Lőrinc csendőr levele nagybátyjához, Viz Máté tiszthelyetteshez.

Kedves Nagybátyám!

Remélem nem haragszik meg kedves Nagybátyám, hogy újra irok, mielőtt a multkori levelemre válaszolt volna, de tulajdonképen nem is illik nekem, mint fiatalabbnak, mindig azt várnom, hogy először a kedves Nagybátyám írjon nekem s én meg csak nagy kényelmesen válaszolgassak, hanem néha szorgalmasabb is lehetek.

De ettől eltekintve is, meg akartam írni kedves Nagybátyámnak azt a mulatságos esetet (Szélpál azt mondta rá, hogy: muris), ami nálunk a napokban előadódott.

Az eset tulajdonképen még a mult évben kezdődött. Ugy történt, hogy tavaly, úgy március elején, a segédjegyző kiskutyája valahogy besurrant a kamarába és összerágta az egyik sonkánkat. Vojcsik, mint gazdálkodásvezető, éketlen haragra gerjedt és alaposan megmosta a Mari néni fejét, hogy miért nem vigyázott jobban. Mari néni erre — ösrégi szokása szerint — felmondott. Mindig felmond, ha odakozmásítja a levest vagy ha a turósgombóca olyan keményre sikerül, mint a kézigránát vagy ha olyan bajok történnek, amelyekben ő a ludas de a végén mégis csak megmarad, mi is örülünk, hogy nem kell változtatni s aztán csend van két-három hónapig.

De már a tavaly, azért a kutyahistóriáért nagyon megharagudott Vojcsik s komolyan vette a felmondást. Elseje előtt eltávozást kért a th. urtól és bement a városba, hogy új főzőnőt fogadjon. Este visszajött a tisztelendő ur kocsiján, de egyedül. A vacsoránál aztán panaszkolta, hogy nem tudott főzőnőt fogadni, mert lett volna ugyan egy, aki megfelelt volna, de az csak 32 éves volt, már pedig elő van írva, hogy a főzőnőnek legalább 40 évesnek kell lennie.

Ez a huncut Szélpál odaszól Vojcsiknak:

— Annyi baj legyen, hogy nem találtál negyvenéves főzőnőt. Hát nem olvastad a kerületi parancsban, hogy azokon az örsökön, ahol negyvenéves főzőnőt nem találhatnak, fogadhatnak helyette — két huszévest?

Vojcsik hitetlenül nézett először Szélpálra, aztán reánk, mintha tőlünk várna igazolást. Mi mindjárt láttuk, hogy Szélpál megint valami turpisságon törí a fejét, de nem akartuk elrontani a dolgot, hát valamennyien rábólintottunk nagy komolyan, hogy de bizony mi is olvastuk a kerületi parancsot, lehet hogy Vojcsik éppen akkor szolgálatban volt és azért nem olvasta.

Vojcsiknak mosolygósra szaladt a képe:

— Hiszen akkor talállok én itt helyben is főzőnőt. Már t. i. a két huszévest,

Másnap április elseje volt. Vojcsik korán reggel, ahogy

felkelt, mindjárt kardot kötött s kiment a községbe. Mire a th. ur bejött, már Vojcsik is ott volt két jóképű, formás leánzóval. Azt hiszem, Vojcsik még svindlizett is egy kicsit, mert egyik sem mutatott többet 18 esztendőnél. Jóformán észre sem vettük, már benn volt az örsírodában a th. urnál.

— Tiszthelyettes ur, alázatosan jelentem, elhoztam a főzőnőket.

— Kiket hozott Maga?

— A főzőnőket. — És megjelentette, hogy tegnap a városban nem talált negyvenéves főzőnőt, azért a kerületi parancs értelmében két huszévest »volt kénytelen« fogadni.

A tiszthelyettes ur kiküldte a leányokat az irodából.

— Hát ezt a számárságot honnan veszi maga Vojcsik?

A Vojcsik fejében iszonyatos sejtelem kezdett derengeni.

— A... a... Szélpál mondta, hogy így áll a parancsban.

A tiszthelyettes ur mosolygott.

— És maga, szerencsétlen ember, éppen április elsején ül fel az ilyen számárságnak.

Vojcsik nem szólt semmit, tisztelgett, sarkonfordult, aztán ahogy kiért az irodából, kardot rántott és kivont karddal kereste Szélpált az egész laktanyában. Annak persze volt esze elbujni. Alig tudtuk Vojcsikot délig valahogy lecsillapítani.

Az idén aztán, hogy újra közeledett április elseje, Vojcsik napokon keresztül szemmel láthatóan töprengett, hogy milyen módon adja vissza a kölcsönt Szélpálnak. Mi kíváncsian lestük, hogy mit fog kisütni, Szélpál pedig úgy tett, mintha séjtelme se lenne semmiről.

Március 31-én Vojcsik vásárugyeleten volt, Szélpált pedig délután azon értem a böröndöskamrában, hogy csomagol. Egy dobozt megtöltött gyaluforgáccsal, a tetejére pedig egy jó darab szalonnát, meg kolbászt tett s az egészet belegöngyönlte egy csomagolópapirba, miben a multkor egy tömegbeli zubbonya érkezett. Amikor beléptem, ravaszul hunyorgatva azt mondja:

— Vojcsik most töri a fejét, hogy holnap mibe ugrasson be engem. Öt órára hazajön, akkor elegyedj szóba vele, mintha semmiről sem tudnál s mondd meg neki, hogy holnap április elsején meg akarsz jártatni. Azt fogod mondani, hogy csomagom érkezett a postán, de csak nekem adják ki, mert elveszett a szállítólevél, menjek és hozzám el.

Már tudtam, hogy ebből megint lesz valami. Hazajött Vojcsik, én nagy titokzatosan félrehívtam és elmondtam neki a »tervetem«.

Kapva kapott rajta Vojcsik, úgy látszik, ő sem tudott ennél okosabbat kisütni, mert megkért, hogy hagyjam rá az egészet, ő ugyanis tartozik Szélpálnak, legalább ezt az elégtételt szerezze meg magának. Én persze beleegyeztem.

Másnap éppen Vojcsik volt a napos s délelőtt elment a póstára. Amikor hazajön, nagy komolyan, de csak úgy félvállról odaszól Szélpálnak:

— Te Szélpali, az Irénke kisasszony azt üzeni a póstáról, hogy csomagod érkezett, de nekem nem adhatta ide, mert a szállítólevél elveszett, eredj utána.

Szél erre gyorsan kardot kötött, engedélyt kért a th. urtól a kimenetelre és elrohant a postára. Vojcsik meg leült egy székre és a térdeit verte, úgy hahotázott, hogy Szélpál ilyen hanyathomlok rohant el s hogy ilyen kitünően sikerült a beugratás.

Egy negyedóra mulva visszajön Szélpál, ártatlan arccal és egy szabályszerű postacsomaggal a hóna alatt. Vojcsiknak, aki már előre élvezte az esetet, leesett az álla. Csak nézett, hol Szélpálra, hol rám és sehogysem birta megérteni a dolgot. Talán csak nem üzött vele a sors olyan tréfát, hogy Szélpálnak tényleg csomagja érkezett.

Nem, egészen bizonyos, hogy nem, elvégre a postán megmondották volna neki. Én is csodálkozó arcot vágtam s csak a vállamat vonogattam, amikor Szélpál elfordult.

Amíg Szélpál a kardját a helyére akasztotta, Vojcsik felállott és látszólag közömbösen odaódaigott a Szélpái ágyához és féloldalt rásandított a csomagra. Nem volt mit nézni rajta, szabályszerű postacsomag volt, még a számcédula is rajta volt s Szélpálnak volt címezve.

Szélpál leült az ágya mellé, fogta a csomagot, kibontotta, kivette a szalonnát, a kolbászt és ott ültöhelyében a Vojcsik szemeláttára elkezdett jóízűen falatozni. Kakas törzsörmeister urnak, — aki szintén tudott a dologról — meg nekem, ki kellett mennünk a folyosóra, annyira fojtott a nevetés.

Vojcsik meg csak nézte-nézte a jóétvágyu Szélpált. Egyszer aztán mégsem állhatta tovább s megkérdezte:

— Honnan kaptad a kolbászt, Szélpali?

— A géhátul! — felelte kurtán és teleszájjal Szélpál.

— Honnan?

— Mondom, hogy a gazdasági hivataltól.

Vojcsik nem értette. Erre aztán Szélpál nagy titokzatosan körülnézve leültette maga mellé a székre.

— Te Vojcsik, te jó barátom voltál nekem mindig, remélem most is az vagy és nem fogsz elárulni. Megmondom neked egészen bizalmasan, de ne mondd el senkinek, már három hónapja, hogy minden csendörnek illetékes havonta a gh.-tól egy kiló szalonna meg két kiló kolbász. De hát tudod, hogy van az ma, mindent külön kell kérelmezni, hogy legyen iktatnivaló. Hát így van ezzel is. Aki kéri, megkapja, aki meg nem kéri, az nem. Haszon a kincstárnak.

Vojcsik felnevetett.

— Engem akarsz te felüldetni? Hát azt hiszed, hogy én ezt elhiszem Neked?

— Jó, ne hidd. De akkor mondd Neked valamit. Add el nekem a kolbászjárandóságodat, ami a géhátul jár neked az idén. Én megveszem, adok érte öt pengőt. És szedte is elő a pénzt.

Vojcsik tamaskodni kezdett. Akármennyire bizalmatlan volt is Szélpállal szemben, a pénz mégis csak megtette a hatását. Nem tudta mit csináljon, elfogadja-e vagy sem. Ha Szélpál öt pengőt kínál érettsé, akkor bizonyosan megér huszat. Ha meg semmi sem lenne igaz belőle, Szélpál nem lenne bolond, hogy csak úgy ingyen, öt pengőt adjon neki. De aztán a végén mégis csak tréfára vette a dolgot, zsebvágta az öt pengőt s irást adott Szélpálnak a következőképen:

KÖTELEZVÉNY.

Alulírott ezennel kijelentem, hogy az előljáró osztályparancsnokság gazdasági hivatalától számomra illetékes összes szalonna- és kolbászilletményeimről a jövő évben Szélpál Imre csendőr javára lemondok s nevezettet felhatalmazom, hogy azokat helyettem felvételezze.

Kelt.....

Vojcsik Mihály gy. csendőr.

Később aztán bejöttünk mi is, meg is ebédeltünk, de erről a megállapodásról nem esett szó. Vojcsik zsebvágta az öt pengőt, Szélpál az irást és hallgattak mind a ketten.

Délután azonban Vojcsik mégsem állotta már tovább a titkolózást. Mikor Szélpál kiment a szövetkezetbe dohányért, Vojcsik elmondotta nekünk az egész dolgot. Elképzelheti, kedves Nagybátyám, hogy milyen nehéz volt komolyan végighallgatni. De azért végighallgattuk. Mikor aztán készen volt, a Kakas törzsörmeister ur odavetette:

— Na, én el nem adtam volna ötven pengőért sem.

Mi is kezdtük bizonygatni, hogy milyen nagy számár-ságot csinált a Vojcsik. Kiszámítottuk, hogy egy kiló szalonna meg két kiló kolbász ennyibe meg annyiba kerül s ahogy mi a pénzügyminiszter urat ismerjük, majd még visszamenőleg is kiutalja s akkor Vojcsik ugyancsak rossz-szul jár. Mi bizony valamennyien fel fogjuk venni, milyen jó lesz szolgálatban a táskába.

Vojcsik nem tudta, higgyen-e vagy sem, de hát az öt pengő, amit Szélpál olyan készségesen kifizetett, mégis csak szeget ütött a fejébe. Leiilt a kályha mellé a székre és úgy gondolkodott, hogy mit csináljon.

Amikor Szélpál hazajött, Vojcsik hozzámment s azt mon-dotta, hogy mégis meggondolta a dolgot visszaadja az öt pengőt, Szélpál meg adja vissza az irást. Szélpál azonban nem akarta visszaadni csak hét pengőért. Vojcsik nagyon mérges lett, bajtársiatlanságot, uzsorát meg zsarolást em-legetett, de hiába, Szélpál hajthatatlan maradt: hét pengőt követelt. — »Annyit megér testvérek között is«. — mon-dotta. Végül mit volt mit tenni, Vojcsik kifizette a hét pengőt és nagy duzzogva szétszakította az irást.

Még a tiszthelyettes ur is elnevette magát, amikor elmondtuk neki az egész dolgot, de aztán elrendelte Szél-pálnak, hogy adja vissza a két pengőt, Vojcsiknak pedig azt mondotta, hogy ezentul minden április elsején szolgál-atba fogja küldeni — a saját érdekében.

Hát ezeket akartam most megírni, hadd mulasson raj-tunk egy kicsit kedves Nagybátyám is.

Minden jót kívánva az egész családnak, alázatosan üdvözli szerető unokaöccse:

Persze Lőrinc, gy. csendőr.

A mi hőseink.

STRÁNCZKY ZSIGMOND tiszthelyettes.

A világháború a nagyváradi csendőriskolánál érte. A mozgósítás első napjaiban az ujvidéki szárnyhoz vezényel-ték, mint tábori csendőrt. A szerb betörés alkalmával Domb-y százados szárnyparancsnoktól Stránczky tiszthelyettes azt a parancsot kapta, hogy egy erősebb járőrrel a Szerémségbe betört ellenség Ó- vagy Ujpázna irányába előnyomuló részei-nek erejét állapítsa meg.

Stránczky tiszthelyettes felderítő útjában egy szétugrasz-tott népfölkelő századnak a parancsnokával találkozott, aki-től azt az értesítést kapta, hogy egy zászlóalj erejű szerb csapat nyomul előre, amelynek feltartóztatása a század fel-adata lett volna, de erős harcokban a század megsemmisült. Erről az értesülésről szárnyparancsnokának azonnal jelen-tést küldött, maga pedig járőrét pár népfölkelővel meg-erősítve, felderítő útját tovább folytatta.

Az erősen fedett terepen, magas tengeri között, egy ellen-séges ütegre bukkant, amelyet éppen akkor helyeztek tüzelő állásba. Az ütegfedezetre kirándult szerb szakasz későn vette észre a csendőröket s rövid harc után a tüzerekkel együtt visszavonult.

Stránczky tiszthelyettes az eredményt azonnal jelentette s hevenyészett állásokban várta az esetleges ellentámadást, ami nemsokára be is következett.

Több, mint egy óráig tartott a szivós ütközet, a szer-beknek azonban az ágyukat visszavenni nem sikerült. Mielőtt az egész zászlóalj felfejlődhetett volna, megérkeztek Domb-y százados osztagai is s egy erős támadással az egész zászló-aljat visszaszorították.

Stránczky tiszthelyettest kiválóan vitéz magatartásáért az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

A szerbek kiverése után a csendőr-alakulatokat felosz-latták s Stránczky Zsigmondot a hadsereg főparancsnokság tábori csendőr tartalékához osztották be. Itt több mint

Stránczky Zsigmond tiszthelyettes.

700 tábori csendőrt képzett ki s kiváló működéséért a koro-nás ezüst érdemkeresztet tüntették ki.

Mindkét kitüntetés méltó embert ért, mert Stránczky tiszthelyettes úgy is mint csendőr, ugyanis mint katona kiválóan megállotta a helyét.

CSENDŐR LEKSZIKON.

60. Kérdés. A Szul. 13. §-a 64. i) pontja értelmében a csendőrség nem nyomozhat az állam pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények (vám- és egyéb jövedéki kihágások, adó-csalások) esetén, tettenérés esetét kivéve. Mi a járőr kö-telessége, ha ilyen bűncselekmény elkövetését tettenérés ese-tén kívül észleli s tartania lehet attól, hogy a pénzügyőri közegek vagy a pénzügyi hatóság értesítéséig a bűncselek-mény nyomait eltüntetik?

Válasz. Ha járőr a pénzügyi törvényeket sértő bűnös cselekmény elkövetését tettenérés esetén kívül észleli, minden-esetre abból induljon ki, hogy ilyen esetben a nyomozás nem tartozik hatáskörébe, tehát a nyomozás tennivalóit az erre jogosult hatóságnak kell fentartania, illetve átengednie. Kötelességének tehát eleget tett akkor, amidőn észleleteiről az illetékes pénzügyi hatóságot vagy pénzügyőri közeget értesíti. Ha azonban úgy látja, hogy ezzel az értesítéssel nyilván hiábavaló munkát végez, mert az értesítés megér-keztéig, illetve a pénzügyi hatóság intézkedéséig a jövedéki törvényszegés minden nyomát el fogják az érdekeltek tűn-tetni, oly intézkedésre szorítkozzék, amely ennek az ered-ménytelenségnek elébeugor. Ha az elkövetett törvényszegés nyomai egyszerűbb eljárással megismerhetők, illetve meg-rögzithetők, tartson a járőr szemlét s megállapítását fog-lalja pontosan írásba. Szerintünk azonban óvakodnia kell a járőrnek attól, hogy hosszadalmasabb vagy esetleg előre nem is látható bonyodalmakkal járó nyomozásba fogjon, avagy esetleg személyek ellen irányuló erélyesebb intézke-

déseket tegyen. Ez adott esetben megokoltnak látszhatik ugyan, de mindig gondolni kell arra, hogy a járőr hatáskörét vitássá tehetik, ekkor esetleg visszavonulni lesz kénytelen, ami a csendőrségi tekintélyt nem fogja emelni. Ilyen esetben tehát a céltudatosság mellett a járőrnek megfontoltságra, mérsékletre és tapintatra van szüksége.

A kérdésben említett esetben tehát a járőrnek feltétlenül joga van a helyszínen megjelenve megállapítani, miről van és lehet szó. E tájékozódása során alkalmas módot és és eszközt kell keresnie arra, hogy az állam pénzügyi érdekeinek hatályos védelme megvalósuljon, illetőleg az elővetett jövedéki büncselekmény kiderítése és megtorlása előkészítették. Semmi mást azonban nem szabad tennie. Célját mindenestre eléri alapos, de csak a szükséges megállapításokra szorító helyszíni szemlével, egy-két kikérdezés foganatosításával s eljárásának eredményét lelkiismeretes pontossággal feltüntető tájékoztató ismertetéssel, amelyet a pénzügyi hatósághoz juttat. Ha pedig az esetet jelentéktelennek látja, legjobb ha minden beavatkozástól eltekint s megelégszik az illetékes pénzügyőri szakasz figyelmének egyszerű felhívásával.

61. **Kérdés.** *Egy vidéki iparosegylet zártkörű társasvacsorát rendez táncvigalommal egybekötve. A községi nagyvendéglő helyiségében megtartott vacsora folyamán az egylet elnöke ünnepi beszédet mond, méltatja az egylet működését és a társadalommal való összhangját, majd Isten áldását kéri az egylet működésére, amely új tisztikarával új feladatok előtt áll. Beszéde végén a Hymnus eléneklésére szólítja fel a vacsora közönségét, ahol a társadalom más osztályai is képviselve voltak, annak bizonyítékául, hogy mindannyian magyarok s egyformán szeretik a hazát. Ekkor felállt egy az uri osztályhoz tartozó fiatalember s tiltakozott a Hymnus eléneklése ellen azzal a megokolással, hogy a Hymnus eléneklése nem kocsmába való. Tiltakozásához hozzátette, hogy ha a Hymnust mégis elénekelnék, feljelentéssel él az egylet vezetősége ellen. Igaza volt-e ennek a fiatalembernek?*

Válasz. A nemzeti Hymnus Istenhez küldött imádság, amely kifejezője egyúttal a nemzet érzelmi közösségének a nemzet javáért való munkálkodásban és áldozatkészségben. Istenhez nyilvánosan fohászolni s a nemzeti együttérzésre hivatkozni csak ünnepi alkalommal szokás, mert az ilyen tüntetésnek áhitatot kell keltenie s méltóságosnak kell lennie. Ezért tehát valóban nem szabad a Hymnust kocsmázó társaságoknak minden ünnepies alkalomszerűség nélkül énekelniök, nem is szólva, hogy azok a kocsmázó társaságok esetleg részegek is lehetnek. Az ünnepi alkalomszerűség nélkül, méltatlan helyen való éneklése egy nemzet imádságának nemcsak izléstelenség, hanem merénylet a nemzet méltósága ellen és kigunyolása magának az imádságnak, amelynek áhitatot kell keltenie, ami kocsmai dözölés esetén vagy ha az éneklés összeverődött társaság önkényes ötleteként jelentkezik, ki van zárva. Közérdek tehát, hogy a nemzeti Hymnus ünnepies varázsa soha csorbát ne szenvedjen s az mindvégig megmaradjon áhitatos imádságnak, amelynek érdekében minden polgár szívének össze kell dobannia.

Mikor mindezt előrebocsátjuk, megállapítjuk, hogy annak a fiatalembernek nem volt igaza. Sőt, ha eljárását jóhiszeműnek fogjuk is fel, azt is meg kell állapítanunk, hogy értelmetlen tapintatlanságot és túlzást követett el. A helynek ugyanis itt semmi jelentősége nem volt. A hely, a vacsora és a táncvigalom a fennforgó alkalommal csak kerete volt egy társadalmi egyesülés közcélú működése kidomborításának és a társadalmi együttérzés nyilvánításának a közérdek szolgálatában. Ez a tény mindenestre alkalomszerűvé tette a Hymnus eléneklését, mert a vacsora közönségét nem a vacsorázás és a táncvigalom hangulata

ragadta el a komoly tárgy felköszöntő után, hanem az elnök ünnepies szavainak hatása alatt állt, nem is szólva arról, hogy a vacsora közönsége a társadalom komolyabb elemiből állt s nem volt tekinthető összeverődött, mulatozó társaságnak. Biztosítottak látszott a zártkörűség miatt az ünnepi tüntetés egysége és az, hogy a tüntetésben akarata ellenére senkinek sem kell résztvennie.

Vigyázni kell tehát minden körülmények közt arra, hogy a Hymnust ne tekintse senkisémet valamely dalnak, amire akármikor rá lehet zendíteni, de nem szabad az ellenkező végletbe sem esni s a hazafias érzés komoly és ünnepies megnyilvánulásában tulzott aggodalmakkal akadékoskodni, mert az ilyen eljárás ünneprontássá fajulhat el, bosszúságot és keserűséget ébreszt, amit éppen a hazafias érzés ápolása és megerősítése szempontjából minden komoly társadalmi és hatósági tényezőnek gondosan kerülnie kell.

62. **Kérdés.** *Istentisztelet idején, vasárnap, valamint más egyházi és nemzeti ünnepeken kötelesek-e a vendéglők, kocsmák, kávéházak stb. üzlethelyiségeiket bezárni?*

Válasz. Nem kötelesek, mert a Kbtk. 52. §-a csak azt tiltja, hogy üzleti forgalmukkal az egyházi szertartást zavarják. A kocsmái stb. ipar tehát zavartalanul bonyolíthatja le üzleti forgalmát istentisztelet idején is, ha ez a lebonyolítás nem botránkoztatja meg az egyházi szertartáson résztvevőket s nem akadályozza meg az egyházi szertartás ünnepélyességét, komolyságát, méltóságát és áhitatoságát. Ilyen megzavarás lenne például az, ha a templom közelében levő kocsmából duhaj mulatozás hallatszanék át a templomba vagy egyházi körmenet elvonulása idején világias nótákat huzna valamely kávéházi cigánybanda.

63. **Kérdés.** *A vasuti málházó az 1010 kg. súlyu teherárut megmázsálás után szándékosan 110 kg. súlynak tünteti fel; ez a szám kerül a vasuti pénztáros kiállította fuvarlevélbe a súly megjelölésére s így csak annyi súly után fizet fuvardíjat a feladó. Mily büncselekményt követett el a vasuti málházó?*

Válasz. Az államvasuti tisztviselő által hivatala körében az államvasut által kötött fuvarozó ügyletről kiállított okirat: közokirat. A vasuti málházó szándékos eljárásával a vasuti tisztviselő kiállította közokiratba valótlan tény került. Ez a málházó tehát szándékosan közreműködött arra, hogy a teheráru feladójának a vasutal kötött jogügyletből eredő jogviszonya, lényeges vonatkozásában valótlan tény alapján bíráltsék el. Minthogy pedig ezt a cselekményét azért követte el, hogy a feladó kevesebb fuvardíjat fizessen, tehát hogy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, cselekménye a Btk. 400. §-ába ütköző, e §. 2. bekezdése szerint minősülő közokirathamisítás büntette.

Minthogy azonban a vasuti málházó, mint közhivatalnok, hivatala körében fondorlatos módon megtévesztette a M. A. V. illetékes közegét olyan célból, hogy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, és a M. A. V.-t pedig tévedésbe ejtse, megkárosította: a Bn. 50. §-ába ütköző, a Btk. 381. §-a 2. pontja és az értékhár (Btk. 380. §. vagy 383. §. 2. bek.) szerint minősülő csalás büntette tettesének is tekintendő.

Ha a málházó a vasuti fuvarlevél kiállítójának vagy társ-kiállítójának volna tekinthető a vasuti szabályzat szerint, akkor a kérdésben leírt cselekmény a Btk. 393. §-ába ütköző közokirathamisítás büntette. A nyomozás során tehát pontosan tisztázni kell azt, kinek vagy kiknek a hivatali hatáskörébe tartozik a vasuti fuvarlevél kiállítása s az elkövetett visszaélés szempontjából a szóbanforgó közokirat az alakszerűség megtartása mellett szabályszerű közokirat volt-e.

64. **Kérdés.** *A szolgálati lap III. 4. rovatába írt jelentések és megjegyzések alá a járőrvezetőnek alá kell-e írni a nevét, mint az az ellenőrzéseknél történik?*

Válasz. A járőrvezetőnek a kérdésben említett jelentései és megjegyzései alá nem kell odairnia a nevét, mert azt mindenki tudja s ez nem is lehet másképen, hogy ezeket a bejegyzéseket a járőrvezető eszközölte s azokért ő felelős. Az ellenőrzések megtörténtének a bejegyzését viszont természetesen alá kell írni, mert az ellenőrzést a Szut. 290. és 292. pontja értelmében az őrsparancsnokon kívül helyettese, illetőleg a járőr bármelyik előjárója és feljebbvalója is jogosult eszközölni, de ettől függetlenül is természetes, hogy az ellenőrző az ellenőrzés megtörténtének bejegyzését aláírja. A szolgálati lap III. 4. rovata különben is világosan megmondja, hogy abba a rovatba a járőrvezető jelentései és megjegyzései jönnek, más oda nem is írhat be semmit, mi értelme volna tehát, hogy a járőrvezető a bejegyzéseit névaláírással lássa el? Ezt különben a Csüsz. 28. mintáján sem lehet megtalálni, míg ugyanott az ellenőrzés bejegyzése után a névaláírás megtalálható.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A nyomozás főkéllékeiről.

(Egy gyilkosság kiderítése)

Írta: HORVÁTH KÁROLY tiszthelyettes (Toponár).

A kegyes tanítórend taszári gazdaságának intézősége 1919 augusztus hó 8-án a reggeli órákban kocsisküldönc útján a toponári őrsöt arról értesítette, hogy Farkas György ottani juhászt az napra virradó éjjel a birkaakolban ismeretlen tettesek meggyilkolták.

A bejelentett eset tudomásul vétele után Molnár János csendőrt járőrtársként magam mellé véve, felszereltünk — a kommun bukása után ez alkalommal mentünk először szolgálatba és büszkén tettük újra fejünkre a tollaskalapot — s az intézőség által küldött kocsin a helyszínre siettünk.

A gyilkosság híre a helyszínen egész néptömeg gyűlt össze. Az intéző helyes rendelkezése folytán az emberek az akolba nem hatolhattak be. Mikor bennünket megpillantottak — valószínűleg ugyanazon lelkes örömtől indítatva, mint amellyel mi a tollaskalapot feltettük — lelkes éljenzésben törtek ki.

A birkaakol zárt ajtaját az ott örködő cseléddel felnyitattam és a helyszíni szemle megejtéséhez fogtam. Mindenekelőtt a hullát vizsgáltam meg, melyet az akolban elhelyezett ágy mellett, a földön hanyatt fekve, eltorzult arccal, vértócsában találtam. A hulla arcán balfelől egy fejszevágástól, a fején két ütéstől, a felső testén pedig három szúrástól eredő sebet fedeztem fel. Amint alsó testét vizsgáltam, egy oly megcsonkítást észleltem az áldozatnál, melyből az első pillanatban arra következtettem, hogy a gyilkosság oka féltékenység, bosszu vagy ehhez hasonló valami lehet, mindenesetre egy olyan ügy, melyből a nő aligha hiányozhatik.

Azt az eshetőséget, hogy a tettesek lopási szándékkal hatoltak be az akolba, elvettem, mert az akolból semmi sem hiányzott. Érintetlen volt a meggyilkolt ruhája s megtaláltuk a polcon a zsebóráját is.

Az ágy körül kutatva két véres akácfahusángot találtam, melyek azt igazolták, hogy a tettesek többen, de legalább ketten voltak.

A fejevénken vérényomok voltak láthatók, tehát az első ütések a meggyilkoltat ágyban érték.

A férficsonkítás folytán feltámadt első feltevésem a

a helyszíni szemle megtartása után még inkább megerősödött, mert hogy rablás nem történt, azt kétségtelenül megállapítottam.

Most a meggyilkoltnak családi viszonyai után kezdtem puhatolni. Megállapítottam, hogy Farkas György 50 éves volt, 3 felnőtt gyermek apja, 1 év óta özvegy, aki kifogástalan magaviseletet tanusított, gyermekeivel a legjobb családi életet élte, így tehát gyermekei a tett elkövetésével nem voltak gyanúsíthatók. Ezután azt igyekeztem megtudni, hogy nevezettnek nem volt-e nősülési szándéka vagy nem tartott-e fenn bizalmas viszonyt valamely nővel.

A hozzátartozók erről nem tudtak felvilágosítást adni. Az egyik besugómtól azonban arról értesültem, hogy Farkas György egyidőben viszonyt folytatott a velük egy házban, de külön szobában lakó Sári Pálnéval*) és nevezettel szándéka volt férjétől való elválás után házasságra is lépni. Az elválás oka az lett volna, hogy Sári Pál — amint azt a szomszédok közül is többen tudták — olyan betegségben szenved, mely őt a házasságra képtelenné teszi. Ezt a tervet azonban Farkas György elejtette, mert közben megtudta, hogy Sáriné másokkal, így egy szerb hadifogollyal is bizalmas érintkezést tart fenn s ezért vele a viszonyt megszakította.

Ezek alapján gyanum a Sári házaspár felé fordult. Két bizalmi egyénnel fel is kerestem nevezettek lakását, ahol csak az asszony volt otthon, férje, mint béres, az uradalomban volt elfoglalva. Belépésünk pillanatában az asszony olyan zavarba jött, hogy szinte magánkivülinek látszott. Bár a kikérdezés kezdetén konokul tagadt, de ingadozó feleletei bűnösségének olyan jeleit adták, hogy nála házkutatást tartottam.

A kutatás csak annyi eredménnyel járt, hogy egy vizes fejsze — melyről látszott, hogy frissen mosták — gyanussá vált előttem s mivel annak éle a hulla arcán talált seb méretével is teljesen megegyezett, őrizetbe vettem. De őrizetbe vettem Sári Pálnét és közben hazatért férjét is. Mindketten konokul tagadtak. Sári Pál a kikérdezés folyamán előadta, hogy még gyermekkorában egy cséplőgép a lágycsónkítást okozta, hogy őt a nemi életre képtelenné tette. Nem akart arról sem tudni, hogy felesége bárkivel is viszonyt folytatott volna.

A nyomozás során megtudtam azt is, hogy a szóbanforgó szerb hadifogoly, Milutinovics Dragutin a gyilkosság elkövetése előtti este a taszári határban bujkált és a sötétség beállta után Sáriékhoz ment be. Persze a gyanúsított Sáriék ezt is tagadták, de a bizonyítékok ezzel is szaporodtak és ezért Milutinovics felkutatására indultam. Nevezettet a következő napon sikerült is a sántosi határban lévő bolgár kertésztelepen megtalálnom és ott nyomban őrizetbe is vettem.

Krisztovics Tamás bolgár kertésztől megtudtam, hogy Milutinovics két hónap óta dolgozott náluk és a gyilkosság előtti napon Kaposvárra kért és kapott eltávozási engedélyt. Hogy ezen a napon hol járt és az éj folyamán mikor tért vissza, azt nem tudta.

Milutinovicsot, mivel alibijét igazolni nem tudta s ingadozó előadásával magát különben is gyanussá tette, a helyszínre kísértem és ott a hulla mellé leültettem.

Rövid idő múlva, mig én ismét a hullát vizsgáltam. Milutinovics imára kulcsolta kezeit és siránkozó hangon ártatlanságát kezdte emlegetni, mondván: »Én nem bántani Gyuri bácsit, Pali bácsi, Juli néni Gyuri bácsit agyonütni«. Egyelőre többet nem mondott, de ez is elég volt. Ezután őt is a pihenő szobához kísértem s midőn ott meglátta a külön-külön őrzött Sári Pált és nejét, ugyan-

*) Gyanúsítottak nevét megváltoztattuk. Szerk.

csak siránkozó hangon megismételte a hulla mellett mondottakat s még meg is toldotta azzal, hogy »Pali bácsi...« s itt egy taglejtéssel mutatta azt a borzalmas műveletet, amit az áldozaton végeztek.

Ezután bizalmi egyének jelenlétében újabb kikérdezés alá vontam mindhármodat, mikor is a kereszt-kérdések közben bűnösségüket elárulták. Sári Pál és neje eleinte azzal védekeztek, hogy őket a szerb hivta segítségül s bár a cselekmény elkövetésénél jelen voltak ugyan, de abban részt nem vettek, a szerb fogoly ütötte agyon Farkas Györgyöt. Sáriné a kikérdezés során később beismerte, hogy viszonya volt Farkassal és a szerb fogollyal is. Barátsága Farkassal akkor szakadt félbe, amikor nevezett őt Milutinoviccsal egyizben bizalmas együttlétben találta, mely alkalommal Farkas őt és a szerb foglyot is többször arcul ütötte.

Végeredményben azonban a tagadásuk egyre erőtlenebb lett, a bizonyítékok mind jobban fonódtak körük, míg végre aztán hosszas kikérdezés után a gyilkosság elkövetését mindhárman alábbiak szerint ismerték be:

Sári Pálné, akit nagyon bántott és nem hagyta nyugodni, hogy Farkas György hallani sem akar többé felőle, férjének azt hazudta, hogy őt Farkas folyton szerelmével üldözi, nem tud tőle szabadulni és féltékeny férjét folytonosan felingerelve, rábirta arra, hogy a juhászt tegyék el láb alól.

Mikor a tett végrehajtása megérlelődött bennünk, arra kérték a szerb hadifoglyot, hogy tartson velük egy helyre, ahol segíteni kell, ők majd megfizetnek ezért. Mikor Milutinovics érdeklődött, hogy hol és mit kell segíteni, azt a rövid feleletet kapta: »Majd meglátja«.

Éjfél tájban együttesen indultak el a lakásuktól mintegy 150 lépés távolságra lévő birkaakolhoz. Sári Pál a magával vitt fejszével felfeszítette annak ajtaját és mindhárman bementek az akolba. A zörejre az ott alvó Farkas juhász fölébredt, kérdezte: ki az és mit akar!? Erre Sári Pál azt felelte: »majd mindjárt megmondom«. Ekkor a fejszét az asszony vette át s azzal a Farkas arcába sújtott. Egyidejűleg Sári az akolban rakásba rakott cölöpök közül egyet felkapott és azzal kezdte Farkas fejét ütni. Farkas jajgatott és az eddig tétlen Milutinovics most el akart onnan menekülni. Sári ezt észrevette, utját állta és a husángot ütésre emelve, rákiáltott: »Gyere üsd te is, mert téged is agyonütlek!« Erre Milutinovics megijedt, ő is felkapott egy cölöpöt és egy ütést mért vaktában a juhászra. Ennek volt még annyi ereje, hogy az ágyról leszállt, de Sári most egy hatalmas ütéssel végleg leterítette, úgy hogy a juhász az ágya mellett összeroskadt és meg is halt. Ezután Sári elővette zsebkését, többször mellbe szúrta áldozatát, majd ezen szavak kíséretében: »El akartad bűdös csábitani a feleségemet, most te is olyan leszel, mint én...« és elkövette a megcsönkítást.

Tettesek a bűnjelekkel együtt a kaposvári királyi ügyészségnek adták át.

*

A gyakorlati tapasztalat azt igazolja, hogy bár nem minden nyomozásnál egy és ugyanazon eljárás vezet eredményhez, mert a bűncselekmények elkövetési módja sokféle, de mégis a legtöbb esetben a helyszíni szemle alapos megtartása, a kellő személyi ismeret, megbízható besugó, valamint a leleményesség nélkülözhetetlenül szükségesek, mert ezek nélkül eredményt elérni csak ritkán vagy soha nem sikerül. Ezért méltán nevezhetjük ezeket a nyomozás fő kellékeinek.

Ezen, itt elmondottak megerősítése céljából irtam le ezen gyilkossági eset eredményes nyomozását is, melynél különösen a megbízható, jó besugók segítettek a sikerhez.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

(6. közlemény.)

Ha a csendőr a szolgálatban szerzett sebesülés miatt van kórházban, az összes járulékokat úgy kapja, mintha szolgálatot teljesítene.

111. A csendőrség betegségének ideje alatt otthon, fürdőhelyen vagy gyógyfürdőkön összes járulékait úgy élvezi, mintha szolgálatot teljesítene.

Egy évben a megszakitás nélküli betegeskedés legfeljebb 6 hónapig tarthat.

112. A csendőrnek egy esztendőben 30 nap szabadságra van igénye azzal, hogy ezen idő alatt összes illetékei járnak neki, mintha szolgálatot teljesítene.

Csendőr, káplár vagy altiszt, aki egy évben két hónapnál hosszabb ideig gyengélkedik vagy van betegszabadságon, erre az évre elveszíti a szabadságra való igényét.

113. A napidíj nagyságát és a szolgálati utazásokra vonatkozó közelebbi szabályokat a költözködési költségek megtérítését, valamint az elszámolást is a hadügyi és tengerészeti miniszter írja elő a belügyminiszterrel egyetértően.

114. Amikor a csendőr szolgálati kötelességéből kifolyó tanuskodás céljából a vizsgálati vagy bírósági hatóság felhívására, mint tanu utazik, a költségek a fennálló szabályok szerint itéltetnek meg és fizettetnek ki számára.

Ha a csendőr mint vádlott utazik, nincsen joga az utiköltségek megtérítésére.

Amikor orvosi vizsgálatra, felülvizsgálatra vagy iskolába utazik, csak a vasuti és hajóviteldíj megtérítésére van igénye.

115. A csendőrök magukat illetményeikből élelmezik.

Ugyanebből fizetik a főzőt is, az étel megfőzéséhez a fát és a konyha világítását. Az állam segít a konyhadény és konyhabutor beszerzésénél.

116. Ahol az egységek csoportosítva vannak, mint Belgrádban, altiszti iskolákban, járőrvezetői- és próbacsendőri tanfolyamokban a csendőröknek az étel megfőzéséhez fa illetékes.

117. A csendőrök járulékaiból eszközölhető levonásokat külön törvények és előírások szabályozzák.

118. A saját lovaikon szolgálatot teljesítő csendőrök jóváhagyás után az államtól kapnak: lótápot természetben vagy pénzben, lovaglő- és istállókészletet, patkolást a lovak számára s a lovak vételára, őrzése és ápolása címén pénzenként 230 dinárt.

Ha valakinek a lova a szolgálat teljesítése közben szerzett valamilyen sérülés következtében alkalmatlanná válik (ugyszintén, ha a szolgálatban kimulik), az állam becslés szerint megfizeti neki, a hibás egyéntől, ahol ilyen van, megtérítést követel.

Az állam a csendőrlovak gyógykezelési költségeit maga viseli.

119. A csendőrségi és szolgálati pótdíjak ezen törvény 99. és 100. szakaszai szerint a költségvetési hitelek határain belül fizettetnek ki.

120. Ezen törvény akkor lép életbe, amikor a Király aláírja, kötelezővé pedig akkor válik, amikor a »Szluzsbene Novine«-ben közzétételek. Ugyanakkor hatályon kívül helyeztetik a csendőrség alakulatairól, felszereléséről, illetékeiről, kötelességeiről és kiképzéséről szóló 1919 február 26-án kell szabályzat »Szluzsbene Novine« 16 919. sz., a 83. sz. belügyminiszteri rendelet »Szluzsbene Novine« 195 921. sz.,

valamint az összes többi törvényelírások, melyek ezen törvény rendelkezéseivel ellentétben állanak.

Megbizzuk belügyminiszterünket és hadügyi- és tengerészeti miniszterünket ezen törvény közzétételével; végrehajtásáról a hatóságok gondoskodnak. Megparancsoljuk, hogy szerinte járjanak el, az összeseknek és mindenkinek pedig, a törvénynek engedelmeskedjenek.

(A csendőrségi törvény 99—107. pontjaiban megállapított illetmények ma is érvényben vannak. Egy később kiadott külön rendelkezés értelmében a csendőrség tagjainak a 99—107. pontokban előírt illetményeken kívül rendfokozatra való tekintet nélkül különleges élelmezési illetmény is illetékes és pedig: Délszerbia, Montenegró és Belgrád területén fejenként és havonként 1300 dinár; Szlovénia, Dalmácia területén és a horvát tengerpart vidékén 1100 dinár és minden más területen 1000 dinár. A nős csendőrök ezenfelül minden családtag után (feleség és gyermek) naponta 5 dinár családi pótlékban részesülnek. (L. 106. p.) Szerk.)

1. melléklet.

A csendőrség parancsnoksága törzsének tagozódása.

1. tábornok vagy ezredes parancsnok.
  - 2 ezredes parancsnokhelyettes (beosztott).
  - 1 törzstiszt I. segédtiszt.
  - 1 főtitest II. segédtiszt.
  - Beosztott tisztok: 2 törzstiszt, 12 főtitest.
  1. jogügyi előadó (hadbíró törzstiszt).
  - 1 hadbiztossági főnök (törzstiszt).
  - 1 hadbiztossági főnökhelyettes (törzstiszt vagy I. oszt. kapitány).
  - 3 hadbiztos.
  - 4 számvizsgáló.
  - 2 könyvelő.
  - 1 pénztárnok, gazdasági főtitest.
  - 1 irattáros, közigazgatási főtitest.
  - 1 bírósági kezelőtiszt.
  - 2 napidijas.
  - Altisztirnokok a szükség szerint.
  - 6 irodaszolga.
- A parancsnoknak, a helyetteseknek 2—2, a segédtiszteknek, a beosztott tiszteknek és a hadbiztossági főnöknek 1—1 hátszó illetékes. Kocsi és kocsió szükség szerint.

2. melléklet

Egy csendőrdandár törzsének tagozódása.

- 1 ezredes parancsnok.
  - 1 ezredes- vagy alezredeshelyettes.
  - 1 őrnagy vagy kapitány, I. segédtiszt.
  - 1 főtitest, II. segédtiszt.
  - Beosztott tisztok: 2 törzstiszt és 2 főtitest.
  - 1 hadbíró főtitest, jogügyi előadó.
  - 1 hadbiztos.
  - 1 hadbiztoshelyettes.
  - 1 pénztárnok, gazdasági főtitest.
  - 1 pénztárnokhelyettes.
  - Altisztirnok a szükség szerint.
  - 1 fegyvermester.
  - 4 irodaszolga.
- A parancsnoknak és helyettesének 2—2, a segédtiszteknek és a beosztott tiszteknek 1—1 hátszó illetékes. Kocsi lovak, kocsik, kocsisok a szükség szerint.

3. melléklet

Egy csendőrzászlóalj törzsének tagozódása.

- 1 alezredes- vagy őrnagyparancsnok.
- 1 alezredes vagy őrnagy parancsnokhelyettes.
- 1 segédtiszt (főtitest).
- Altisztirnokok a szükség szerint.
- A parancsnoknak és helyettesének 1—1 hátszó illetékes.

4. melléklet

Egy csendőrszázad tagozódása.

- 1 őrnagy- vagy kapitányparancsnok.
- 4—6 szakaszparancsnok: kapitány, hadnagy vagy alhadnagy.
- Legénység szükség szerint.
- A század- és szakaszparancsnokoknak 1—1 hátszó illetékes.

Egy csendőr lovasszázad tagozódása.

- 1 őrnagy- vagy kapitányparancsnok.
- 2 szakaszparancsnok: kapitány, hadnagy vagy alhadnagy.
- Legénység szükség szerint.
- 1 patkolómester.
- 1 szíjgyártó.
- Valamennyi lovasitva.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általános elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5. Alapított: 1770. évben. Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

FOX

a legjobb szalagos légyfogó
Konyhák és istállók részére
óriás alakban is kapható.
Mintával készséggel szolgál a gyár.
GÖTZL LIPÓT vegyitermékek gyára
Budapest VII., Cserei ucca 14

A Csendőrségi Lapok részére **HIRDETÉSEKET**

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**
V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: T. 157—83.
Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

FEGYVEREKET ÉS TÖLTÉNYEKET

szállít
júlányosan:

KNÉBL FERENC puskaműves
Budapest, Baross-utca 17/cs.
— ÁRLAP 40 FILLÉRELLÉNÉBEN —

5. melléklet

Az udvari csendőrszázad tagozódása.

- 1 őrnagy- vagy kapitányparancsnok.
- 4 szakasparancsnok: hadnagy vagy alhadnagy.
- 4 őrmester, I. oszt.
- 5 őrmester, II. oszt.
- 10 alőrmester.
- Legénység szükség szerint.
- A századparancsnok és a szakasparancsnokok 1—1 lóval lovasítva vannak. Illetékes még 4 kocsi és 9 hámosló.

6. melléklet

A csendőralföldi iskola tagozódása.

- 1 törzstisztparancsnok.
- 1 főtiszt, segédtiszt.
- 2 törzstiszt, 6 főtiszt, oktatótisztok.
- 1 pénztárnok, gazdasági tiszt.
- Altisztsegédoktatók szükség szerint.
- Altisztirnokok szükség szerint.
- 1 könyvondász.
- 1 elektrotechnikus.
- 4 irodaszolga.
- A parancsnok, a segédtiszt, valamint az oktatótisztok 1—1 lóval lovasítva vannak. Kocsik és kocsilovak szükség szerint.

7. melléklet

Egy próbacsendőr előkészítőiskola tagozódása.

- 1 törzs- vagy főtisztparancsnok.
- 1 oktatótiszt.
- Altisztsegédoktatók szükség szerint.
- Növendékek különös rendelkezések szerint.
- A parancsnok és az oktatótiszt 1—1 lóval lovasítva vannak. Kocsik és kocsilovak szükség szerint.

(Folytatjuk.)

HIREK

Helyőrségi mezei futóverseny Kaposváron. A kaposvári honvéd állomásparancsnokság március hó 27-én rendezte mezei futóversenyét, tizes csapatok részére körülbelül négy és fél kilométer távolságon. A résztvevő nyolc csapat közül a kaposvári csendőrszázad csapata futott be elsőnek 165 ponttal. Egyénileg első volt *Balogh János II.* csendőr 16 p. 40 mp., második *Németh János VII.* csendőr. A győztes csapat oklevelet nyert és az ezredzene kíséretében vonult be a csendőriskola körletébe. Az egyéni győztesek tiszteletdíjban részesültek. A csendőrcsapat nagyszerű teljesítménye mellett tanuskodik az egyéni győztes igen jó eredménye és a csapat kis pontszáma; a másodiknak befutó honvédcsapat ugyanis 367 pontszámmal nyerte helyezését.

Elöléptek: A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületnél **törzsörmesterré:** *Manz Vince* őrmester. — **Őrmesterré:** *Varga József II., Horváth Lajos II., Maráczai János, Nagy Gyula, Lepsényi Zsigmond, Kutasi István, Horváth István VII., Kiss Imre, vitéz Mohácsi József, Wejhojfer József* csendőrök. — A m. kir. pécsi IV. csendőrkerületnél **törzsörmesterré:** *Csermák Péter, Réti Lázár, Tóth János IV., Kovács Lőrinc, Posvári János és Domokos János* őrmesterek. — **Őrmesterré:** *Gergely János, Hunyadi István, Szász István, Takács Ferenc, Posza Lajos, Sramkó Gergely, Palkó József, Németh Ferenc I., Prupp József V., Tarabó István, Novák András, Harka Vendel, Koroncz András, Illés István, Juhász János, Kovács István IV., Antal József, Hiltz János, Farkas Ferenc, Molnár Vendel, Csóbor István, Fehér József II., Sütő János, Alt József, Sipos József, Horváth János, Szajkó Viktor, Fehér József III., Roznik Imre, Orbán Ferenc, Horváth Ferenc IV., Nádasdi Ferenc és Mészáros József II.* csendőrök. — A m. kir. miskolci VII. csendőrkerületnél **törzsörmesterré:** *Ipacs István* őrmester. — **Őrmesterré:** *Kocsis János, Kokovai János, Blonszki József, Fe-*

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju. a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	16:80 P
Ugyanaz „Herkules Loden” -minőségben	— —	19:50 „
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — —	18:50 „
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	25:60 „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt		8:80 „

a 39 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

FIGYELEM! A legmesszebbmenő fizetési feltételek!
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Hegedű
Harmonlum
Tárogató
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művésziacsen javít, legjobb hurokat készít.
Arjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. ezab.
ha gazdargyára

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

Elsőrendű német gyártmányu

KERÉKPÁROK és VARRÓGÉPEK

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók

Kerékpár-, Varrógép- és Gramofon kereskedés

Róna és Somogyi

VI., Podmaniczky utca 71. szám.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak **Sándor Igánc** butoráruháza. Budapest, VI., Dessewffy-u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császár-ut között). Szállítási költségekben kedvező fizetési feltételekkel **elsőrendű butorokat**.

renczi Márton, Barócsik József, Oláh Károly, Nagy Tamás, Szöllösi István, Herendovics Mihály és Ádám Pál csendőrök.

Helyreigazítás. Legutóbbi számunk tárcájába a tördelést követő korrektúra során, a nyomda hibájából, súlyosan értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. Az első bekezdés első sora helyesen a következő szöveg:

»Bolondos história ez, szerelmes leányról szól, meg sze-«

Házasságot kötöttek: A m. kir. pécsi IV. csendőrkerületnél: *Czirjusz Ferenc* százados, *Stein Ilona Anna* urhölgygel Budapesten; *Tamás János* törzsörmeister *Kustos Jolán*nal Kálmáncsán; *Krizbai György* törzsörmeister *Hajpál Eszterrel* Dunaszentgyörgyön; *Dicskó István* törzsörmeister *Zóka Katalinnal* Bökönyén; *Sass Miklós* tiszthelyettes *Deák Zsuzsannával* Sámodon. — A m. kir. budapesti I. csendőrkerületnél: *Bakk Miklós* lovas törzsörmeister *Grams Mária*val Tóalmáson, *Benedek István* örmester *Jurica Juliannával* Cegléden. — A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületnél: *Kovács József II.* tiszthelyettes *Virág Mária*val Nagykanizsán; *Czár József* örmester *Komjáti Margittal* Tapolcán (Zala m.); *Borsodi Kálmán* tiszthelyettes *Kovács Rozáliával* Mihályiban (Sopron m.); *Ferencz János* örmester *Simon Ilonával* Teskándon (Zala m.); *Mészáros István I.* örmester *Horváth Mária*val Völcséjen (Sopron m.). — A m. kir. szegedi V. csendőrkerületnél: *Kiss József II.* tiszthelyettes *Borbély Mária*val Szegeden; *Kovács György* törzsörmeister *Pető Erzsébet*tel Földeákon. — A m. kir. miskolci VII. csendőrkerületnél: *Balázs István* tiszthelyettes *Szabó Eszter Klára*val Tiszafüreden; *Tamás István* örmester *Ivádi Hermin Katalinnal* Pétervásárán; *Hugli Dániel* örmester *Nagyfejeő Margittal* Rakamazon; *Bukó Bálint* törzsörmeister *Kemény Mária*val Tiszakarádon; *Nagy István IV.* örmester *Gyurkó Erzsébet*tel Mezőcsáton és *Javítás Károly* örmester *Tóth Piroskával* Diósgyőrben.

Eljegyzés. *Aszalai Bodnár Margit* urhölgyet Egerben eljegyezte *Wojacek Nándor* főhadnagy.

Öngyilkosság. *Árvai József* a balassagyarmati örsön hadbírói itélettel elbocsátott s leszerelés alatt álló csendőr március hó 30-án délelőtt szolgálati fegyverével szíven-

lötte magát s azonnal meghalt. Öngyilkosságának okául — hátrahagyott levelében — eltávolítása feletti elkéseredését jelölte meg.

Kérelmek. *Kapás István* dunaföldvári lakos (Paksi-u. 42.) kéri azon csendőröket, kik tudják, hogy 1902. évben az albertirsai örsön szolgálatot teljesített *Petrik Mihály* nevű csendőr jelenleg hol tartózkodik, ezt vele közölni sziveskedjenek. — *Pacskó János* csendőrt, kit folyó évben a tarjáni örsről a budapesti kerület területére helyeztek át, keresi *Gulyás Sándor* örmester (bábolnai örs) s kéri, hogy címét közölje vele.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szíves figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a Csendőr Lekszikon rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzáink intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház-utca 30 szám”.

Zs. J. csendőr, Kunhegyes. 1., 2. Válasz a lekszikon rovatban jött. 3. Olvassa el lapunk 1926. évi 1. számában »K. J. B.« jeligére küldött üzenetünket. 4. Nem. 5. Kérni kell.

ATLAS GÉPKERESKEDELMI R.T.
BUDAPEST, V., SZÉCHENYI-UTCA 5.
KÉRJE DIJTALAN KÉPES ÁRJEGYZÉKEINKET!

M. K. szds, Mátészalka. 1., 2., 3. Válasz a lekszikon rovatban jön.

T. J. csendőr, Magyaratád. Ha szülei 1926 július 26-án elszakított területen valamelyik községben illetékességet szereztek, akkor a visszahonosításukat kell kérni. Egyébként a régi illetőségük az irányadó s akkor megmaradtak magyar honosoknak. Ebben az esetben kiskorú gyermekeik is magyar honosok, bárhol születtek is.

Sz. P. I. főzsrőrmester, Szeged. Kölcsönös áthelyezési kérelmeket nem közlünk.

M. P. csendőr, Tolcsva. Kölcsönös áthelyezési kérelmeket nem közlünk.

Vértés. Olvassa el lapunk f. évi 9. számában közölt 48. lekszikon kérdésre adott válaszunkat.

Halászkunyhó. Örskihallgatáson adja elő az ügyet. Így nem lehet róla véleményt mondani, nem ismerjük a viszonyokat részletesen.

Vitatók. Olvassa el lapunk f. évi 6. számában »Havas ut« jeligére küldött üzenetünket.

Remény. Nincs és sokáig nem is lesz. Leveléhez mellékelt 16 f. bélyeget lapunk javára bevételztük.

B. I. A tanítóképző intézetekbe való felvétel pályázati hirdetménye április közepén vagy végén a Budapesti Közlönyben fog megjelenni, kísérje azt figyelemmel. A kérvényt előreláthatólag az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg annak az intézetnek az igazgatóságához kell benyújtani, ahová a gyermeket fel akarja vételni. Csatolni kell a születési anyakönyvi kivonatot, a középiskola negyedik osztályának félévi értesítőjét és a harmadik osztály évvégi bizonyítványát, orvosi bizonyítványt, hogy a gyermeknek nincs olyan fogyatkozása, amely őt a tanítói pályára alkalmatlanná tenné, helyhatósági igazolványt a szülők vagyoni viszonyairól, a családfő állásáról, a gyermekek számáról. Budapesti s általában állami intézetbe bejutni nagyon nehéz, mert 40—50 helyre 400—500 jelentkező is szokott lenni. Több reménye lehet a felvételre valamelyik vidéki felekezeti intézetbe.

Martir. Ilyen kérdésekben a kultuszminiszter ur hivatott dönteni, de a levelében említett kérelemmel hiába fordulna hozzá, a kérés teljesíthetetlen, mert a szóban forgó iskola

elvégzése nem egészítheti ki a középiskolai osztályait olyan értelemben, hogy ez a végzettség a középiskolai érettségivel azonosnak, illetve egyenlő értékűnek volna tekinthető. Kegyelmi utra az ilyen ügyeket nem lehet vinni.

Kiváncsi. Nem tudunk róla. Ezt valószínűleg egy olyan bajtársa eszelte ki, aki a kerület székhelyén járt és »ujtság« nélkül nem mert hazamenni. Más alkalommal válasszon kevésbé közismert jeligét.

Vitatók. 1. Ha a katonaságtól a csendőrséghez megszakítás nélkül lépett be, akkor katonai szolgálati ideje a nyugdíjába beszámít akár továbbszolgáló altiszt volt a katonaságnál, akár nem. Vonatkozik ez természetesen arra is, hogy közvetlen átlépés esetén a háborus katonai évek a nyugdíjba kétszeresen számítanak be. Önnek is így számítják a háborus katonai éveit. 2. Ez a kérdés bizonyára másra vonatkozik, mert teljesen eltérnek az adatok az előző kérdéstől. Az, akiről ebben a kérdésben szó van, nyugdíjaztatása után kegyelmi uton sem kérheti katonai szolgálati idejének a nyugdíjba való beszámítását, mert elszakított területre való távozása előtt nem tartozott a csendőrség állományába, a katonai és csendőrségi szolgálata közötti idő tehát megszakításnak számít s mert a megszakítás hosszu, a kegyelmi kérvény kilátástalan volna. Jelígeje olyan közismert, hogy könnyen zavart okozhat, máskor alkalmasabbat keressen.

Kisharang. Majd csak akkor adhatja be a nősülési kérvényét, amikor a 6 évi szolgálati ideje mellett a 28. életévét is betöltötte.

Szentesi rendőrkapitányság. Körözéseket és körözésviszavonásokat nem közlünk.

P. J. Olvassa el a folyó évi 34. lekszikonválaszunkat. Más módon építési kölcsönhöz állami pénzből nem juthat, erre a levelében említett módon sincs lehetőség. A hivatkozott lekszikonválaszunkban ismertetett kölcsönkérelemmel azonban igyekeznie kell, mert a pénz kevés, az igénylő meg sok.

B. F. th. Válasz a lekszikon rovatban jön.

Szenyeri vár. A kincstár ugyanannak a csendőregyének csak egy állomáshely után, tehát csak egyszeri lakbért folyósíthat. Ez mindenkire nézve általánosan érvényes elv

SIDOL fém-, ablak- és márvánvtisztításra a legalkalmasabb!
Csakis eredeti palackokban kaphatók.
Óvakodjunk az utánzatoktól!

MORT poloska-, rovar- és légyirtószesz
Poralakban is kapható
Mintával készséggel szolgál a gyár:
GÖTZL LIPÓT vegyitermékek gyára
Budapest, VII., Cserei ucca 14.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok
csendőröknek 16 pengős havi részletre. Kerékpár: alkatrészek lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól, belsők P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve
LÁNG IMRE műszerész-mester, kerékpár és gyermekloccsi yári raktára. Budapest, Teréz-krt. 3 (sarok üzlet). Árjegyek 650 keppel ingyen.

Ne ügynök utján vegyen.

St. Fernolendt cipőfénymaz és bőrszír.
Kapható mindenütt!
Óvakodjunk az utánzatoktól!

Olyan megbízható, mint Ön

a
STOEWER
RECORD
írógép

A csendőrség tagjainak legkedvezőbbárak és feltételek.

Saját érdekében mielőbb kérjen árajánlatot

STOEWER írógépek lerakata **Budapest,**
V., Vilmos császár-ut 60. — Telefon: Teréz 248—65.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Öfősége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyek dímentes.

s kivételnek semminemű megokolással sem lehet helye. Kétségtelen, hogy a nők ezt néha megsínylik, mert az új állomáshelyükön egy azonnal kínáló lakásról kell esetleg lemondaniok vagy ha kiveszik a lakást s a régit már nem mondhatják fel, akkor két helyen kell egy évnegyeden át lakást bérelniök. Ezt Önnek a régi állomáshelyén a háztulajdonossal meg kellett volna előzetesen beszélnie. Ha a háztulajdonos a következő negyedévi lakbérhez ragaszkodott, Önnek jogában állott volna a régi lakását 1927 november 1-től 1928 január 31-ig albérletbe adni. Az ilyen eset különben igen ritka, mert a mai lakásviszonyok mellett rendszerint eltelik néhány hónap, míg az áthelyezett új állomáshelyén lakást talál magának s így a levelében írt probléma alig fordul elő. A dolgon segíteni semmiképen sem lehet.

Mecsekaljai város. Az ősszel fel fogják állítani.

Z. S. csendőr, Nagynyárád. 1. Szolgálati eb csak akkor mehet át magántulajdonba, ha azt a teleptől kötelezvény ellenében vette át és két évig saját költségén tartotta, a kiszabott számu kölyköket pedig a kincstárnak beszolgáltatta. 2. Nem felel meg. Mi az a »bandérium«? Talán bandériumra gondolt, de az meg nem szokott rabolni. Legálább is mi még sohasem hallottunk rablóbandériumról.

S. F. csendőr, Rakamaz. Athelyezési kérelmeket nem közlünk.

Levél. Használhatja s engedélyt sem kell rá kérnie, csak vigyázzon, hogy miatta a kötelmeit el ne hanyagolja, mert akkor nem sok öröme lesz benne.

Tudakozó. 1. Ha igazolni tudja, hogy a beteget a honvéd kórház javaslatára vitette klinikára, azért, mert a honvéd kórházban nem volt hely, avagy a betegség természete miatt okvetlen klinikai gyógykezelésre volt szükség, akkor a klinikai gyógykezelésért is csak annyit kell fizetnie, mintha a beteget a honvéd kórházban kezelték volna, a többi felmerült klinikai költségek megtérítését pedig szolgálati uton kérheti a belügyminiszter urtól (VI. b. oszt.). 2. A Csüsz. 79. pontjának 2. bekezdése megmondja, hogy tudakozó ívet csak egyenlő állásu, alárendelt és alantas parancsnokságoknak szabad küldeni, a testületen kívül álló polgári hatóságoknak tehát nem. Ezeket csekélyebb jelentőségű ügyekben — mint a levelében említett esetben is — szolgálati jegyben kell megkeresni. 3. Annak idején adja be. Azt sohasem lehet előre megmondani, hogy a kérelemnek milyen eredménye lesz, de Ön kedvező elintéztést remélhet, ha igazolni tudja, hogy a megszakításnak csak az volt az oka, amit levelében említ.

Kassa. Kötelezője 1928 augusztus 31-én jár le.
G. P. csendőr, Kisvaszar. Kölcsönös áthelyezési kérelmet nem közlünk.

N. A. csendőr. Kölcsönös áthelyezési kérelmeket nem közlünk. Leveléhez csatolt 16 f. béléjeget lapunk javára bevételeztük.

Igazság. Ha valaki ellen haditörvényszéki eljárás folyik, de szabadlábbon van s szolgálatot teljesít, szabadságot éppen úgy kérhet, mint bármelyik más csendőr. A hadbírói eljárás a szabadság engedélyezését elvbén nem gátolja.

Csendőriskola Eger. A március 15-iki ünnepségről szóló tudósítást túl későn (március 26-án) vettük s így elvesztette aktualitását.

Tüzérel. Nem felel meg.

Gyergyószentmiklós. Egy kis átdolgozással közölni fogjuk. Ilyen dolgokat szívesen veszünk máskor is.

Tolna-Baranya. Nagyon rossz vers. Dehogy is haragszunk mi azért, hogy beküldi hozzánk a versét. Nagyon szívesen elolvassuk és megbíráljuk bárki munkáját, de arról persze már nem tehetünk, ha a bírálat néha kedvezőtlen. Elvégre szép és jó verset nem mindenki tud írni.

N. T., Szentendre. Jönni fog.

Vásárügyelet. A téma nem rossz, csak kár, hogy nem beszél róla. Mindenről ír, csak éppen a vásárügyeleti szolgálatról nem. Nem elméleti fejtegetésekre és paragrafus-citálásra van nekünk szükségünk, hanem olyan praktikus és hasznos tanácsokra, amelyekből olvasóink valóban okulást merithetnek. Ha a vásár helyben van, akkor a helyi örs által teljesített vásárügyelet is helyi szolgálat. Nem közölhető.

Április 11. Tulságosan politizál, nem nekünk való. Hogy napilapnál el tudná-e helyezni? Alig hisszük.

Honvéd. A dolgot nem lehet így beállítani. Nagyon nehéz lenne eldönteni, hogy a világháború alatt melyik magyar ezred volt a legvitézebb, mert valamennyi a legvitézebb volt. A magyar ember megtette a kötelességét mindig és mindenütt. A magyar huszár vitézsége valóban közmondásos, de hát a magyar bakáké nem az-e? A háború legsúlyosabb terheit a gyalogság viselte, tessék tehát csak róla illő tisztelettel beszélni. Nem közölhető.

Alkony. Nem nekünk való.

1887. Közölni fogjuk, de csak ha a sor rákerül, mert most még sok a közlésre váró kéziratunk.

Levente. Jönni fog.

Magyarország. Alkalmilag közölni fogjuk, csak az a baj, hogy egy kissé hosszú.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

Eredeti **Motobécane** francia motorkerékpárokat 840 pengőért, előnyös 20—24 pengős havi részletre.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nagybani, eredeti gyári árban nyergeket

külső gummikot 6 80. belsöket 2 10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és motorkerékpárnagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, **Budapest, VII., Dohány-utca 33.**

(Klauzál-utca sarok) és **Dohány-utca 50.**

Mindenféle bútorok és lakbrendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek, Vidékre csomagolás.

„CORVIN” BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! **Dohány-utca 39.**

A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Lábizzadás, kézizzadás és hónaljizzadás csak helyes testápolással szüntethető meg.

E célra szappan helyett használjunk **SUDORÁN-t**. Ez egy amerikai recept szerinti készítmény, melynek hatása nem abban nyilvánul, hogy a porusokat eltömi vagy összehuzza, hanem az epidermisen át beszívódik és azokat gyógyítja meg, hogy az okozat magától elmaradjon. Bekenés után az izzadás és az esetleges penetráns szag azonnal elmúlik. Kívánatra bármelyik örsnek küldök mintaküldeményt, melynek ára csak akkor lesz kiegyenlített, ha annak jó hatásáról meggyőződést szereztek. — Husz évnél régebb idő óta van forgalomban.

Készíti: **MOLNÁR JÁNOS** vegyészeti laboratoriuma, **BOZSOK** (Vas megye), ahova a megrendelések intézendők. **Ára 1.20 P.**

A CSENDŐRSÉGI LAPOKBAN

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetésit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

BUTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón **VI.,** **Ó**-**utca**

Postások és rendőrség szállítója.

Legény a gáton.

Regény

Írta: BARÉNYI FERENC

(10.)

Gál csendőr rövid tünődés után szembefordult a cigányokkal és pár pillanatig farkasszemet nézett velük. Aztán egyszerre rájuk förmedt.

— Melyik akolból loptátok?

— Sákádjon meg a feld alattam, ha nem igazs, ahogy mondtam. A mezsén találtuk, csókolom a kezit-lábát csendér ur.

— Te mond meg, hol loptátok? — rivalt rá Gál csendőr a másik cigányra, ki a nagy kiáltástól megrökönyödve, ijedtében hunyorgatta a szemét. De minden ijedelme ellenére ő is konokul tagadott.

— Hálják meg regtén, meg az ét ártatlan kicsi rájkóm, há nem igazs, ahogy mondtuk. A mezsén találtuk, érmester ur, csókolom a kezét-lábát.

— Nem mondjátok meg, úgy is megtaláljuk. Felmegyünk a hegy tetejére és onnan aztán elmegyünk minden akolhoz.

Ez a fenyegetés nem látszott olyan veszedelmesnek, mint amilyen valójában volt. A cigányok megnyugodtak. Csak a kisebbik nézett nagyot, amikor Gál csendőr a nehéz kost az ő hátára kötötte. A másik cigány vigyorgott. Gál csendőr nem hagyta megfigyeletlenül a legjelentéktelenebbnek látszó szemrebbenésüket sem. Ő már tudta, mit és miért csinál. Beszélni fog a kis cigány nemsokára, mint a karikacsapás.

Megindultak fel a hegynek. Gál csendőr a legmeredekebb utat választotta. A nagy cigány könnyen mászott felfelé, a kis cigány nehezen, mind nehezebben. Izzadtan lihegett, szakadt róla a veriték. Odaszólt a társának valamit cigányul, az vigyorogva vihogott. Gál csendőr rájuk mordult, hogy ne beszéljenek. Szótlanul tovább másztak a hegyre. A kis cigány, a nehéz kossal a hátán, mindjobban lassított, de Gál csendőr irgalmatlanul terelte előre. Pár perc múlva a kis cigány fujtatva megállt és lihegve könyörgött.

— Érmester ur, csókolom a kezit-lábát, eressik le azt a kost. Megy ázs magátul, minek vigyem?

— Nem tud jární, mert összekötözted a lábát. A gazdáját se tudod. Vidd csak cigány, vidd tovább, amíg a gazdáját megtaláljuk.

A kis cigány újra nekilendült a hegymászásnak. Fújt, prüszkölt, mint a gőzmozdony és olyan böszülten törtetett felfelé, hogy a nagy cigány alig tudott lépést tartani vele. Kis darabot mentek csak és máris csetlett-botlott. Térdre esett, a szája, nyelve kiszáradt; rekedten hörögte.

— Érmester ur, nem birom.

— Muszáj birni, egészen, amíg a kos gazdájához érünk. Odáig cipeled a kost. Előre!

Gál csendőr tovább hajtotta irgalmatlanul. A kis cigány verejtékezve megindult, de látszott, hogy már nem bírja sokáig. Csakugyan nem is ment már messzire, zihálva megállt.

— Érmester ur, minek menjünk tovább erre a bides hegytetére. Nem ott van az akol...

Mint a horgász megneszeli, amikor a hal már pedzi a horgot, Gál csendőr is megérezte, hogy a kis cigány puhul.

— Hát hol van az akol, ahonnan loptátok?

A kis cigány szabad kezével lefelé mutatott.

— Ott a pataknál.

Gál csendőr arrafelé nézett, de félszemmél a kis cigányt tanulmányozta. Aztán így félvállról kérdezte:

— A kövér akolból loptátok?

A kis cigány a nagy elfáradásban önkéntelenül belekeveredett az igazmondásba.

— A Kevir akolból.

Gál csendőr lassacskán oldozgatni kezdte a kost a kis cigány hátáról, de lassan csinálta és közben gyors egymásutánban adta a kérdéseket a kis cigánynak. Amikor Gál csendőr a nehéz kost oldozgatás közben időnkint megemelte, a kis cigány mennyei élvezettel érezte, hogy milyen jó volna, ha végre már megszabadulna a nyakát-mellét fojtogató sulyos tehertől. Lassan elmondta, hol és hogyan lopták a kost és közbe-közbe lesütötte a szemét, mert nem bírta kiállni a nagy cigány haragos tekintetét. Ebből is láthatta Gál csendőr, hogy a kis cigány igazat mondott. Most már egészen megszabadította sulyos terhétől.

— Lám, ahogy ezt a köteléket megoldottam, megoldódt a nyelved is ugye? Nem is vagy te olyan rossz ember. Nem magadtól csináltad tudom, más bujtatott fel. — Aztán a nagy cigányhoz fordult.

— Így volt? Te mit szölsz ehhez?

A nagy cigány tehetetlen dühében vadul forgatta fekete szemét. Fogcsikorgatva felelte.

— Nem úgy volt ázs. Ugy volt, ahogy ázs elébb mondtuk.

— Hát akkor miért mondaná ő másképen?

A nagy cigány a vállát rángatta, aztán kiköpött. Ezzel akarta a kis cigány iránti megvetését kifejezni. Gál csendőr nem törődött vele, átlátva a helyzetet most már tudta, hogy rövidesen a nagy cigányt is meg fogja puhítani. Különben hiába is tagadna már, mert a Kövér akolnál úgy is kiderül minden. A nehéz kost ezuttal a nagy cigány hátára kötötte, ennek érthető riadalmára. Erre nem gondolt a cigány, szabadon maradt kezével bosszusan vakarta a füle tövét.

— Előre!

Elindultak a Kövér akol felé, ahol persze hamarosan ráderült a lopás a cigányokra. A befejezett nyomozás után büszkén kísérte be Gál csendőr a tolvaj cigányokat az örsre. Boldog volt, hogy első járőrzetöi szolgálatából hazatérve eredményt jelenthetett Babos örmesternek.

XVII.

A koraösz tarka szineiben pompázik a folyó völgye, mint karcsu ezüstkigyó kanyarogva siklik végig a rozsdásodó hegyek között. A felhőtlen, derüs égből szeliden mosolyog le a nap a szindús földre. A lankás hegyoldalokon kolompoló nyajak legelésznek. Kedvesen szökdécselő kecskegidák vidáman játszadoznak. A földeken szélesvállu legények, napsütött arcu lányokkal évödvé dolgoznak. Közbe dalolgatnak széles jókedvükben. Mindenütt felhőtlen derü, gondtalan vidámság.

Hirtelen elbujik a nap. Kelet felül két hatalmas felhő száguldva; vadul kergetik egymást. Széles, fekete palástjuk betakarja a napsugaras égboltot. A vörösen izzó nap sugara még néhol átverődik a fekete felhőrojtok között és vérpirosra festi a fekete fellegtakarót.

Odalent a völgyben egészen sötét lett. Pusztító fergeteg süvitve nyargal végig a völgyön. Réműlten menekül mindenki fedél alá. A tikkadt, feszült levegőt óriási csattanás járta át, vakító fényű villám dörögve szökött le az égről a földre és porra zuzott egy óriás tölgyet. Mintha ez a dörgés jeladás lett volna a csata megkezdésére, harsogó égzengéssel, egymásra dübörgő dörgéssel, vad iramban megindult az égiháború. Szüntelen villámlás és fűlsike-títő dörgés között megnyíltak az ég csatornái. A sötét felhők megszakadtak és vadul ontottak a pusztító vizzuhagot a földre.

A zuhogó esőben Gál csendőr járőrtársával a község

háza felé futott, ahol a menekülő emberek rémülten összevissza futkostak, taposták a sáros vizet. A dombról lefutott a falu mélyebben fekvő utcájába, hol már a fejvesztett kétségbeesés lett urrá a megrémült embereken. Gál csendőr és a járőrtársa kétfelé szakadtak, menteni, amit lehet.

Egy fiatal asszony karján két kis leánykájával remegve gázolt a rohanó vizben, de nem birt a már erősen dagadó árral, kimerülten összerogyott. Gál csendőr még jókor otttermett, erős kezével felkapta az elgyengült teremtést s ki akarta hozni a vízből.

— Előbb a gyermekeimet — nyöszörögte az anya. Gál csendőr felvette a két kis leánykát a balkarjára és a jobb karjával átkarolta az alélt asszonyt és úgy vitte ki őket a biztos száraz földre. Asszonyok jöttek, akik gondját viselik a kis családnak. Gál csendőr nem vesztegelt, tovább ment. Mindenfelől rémült segítségkiáltások hallatszottak. Hova menjen előbb? Kit mentsen meg legelőbb?

Nem messze tőle egy zilált haju fiatal leány küzködött a sárga hullámokkal, de nem sokáig birt velük. Ernyedten merült el a szennyes vizözönben. A víz itt már nagyon mélynek látszott, de Gál csendőr gondolkodás nélkül ugrott bele. Mint kitünő uszó hamar elérte a leányt és hajánál fogva kiuszott vele. A parton hálálkodva omlottak a nyakába a siránkozó szülők. Gál csendőr lerázta a hálálkodást magáról mint a vizet és csak a leánnyal törődött. Fejjel lefelé tartotta, hogy kifusson a víz belőle. Aztán zsebkendővel kitakarította a száját és az orrát, hogy szabad utat csináljon a levegőnek. Utána hasrafektette, arccal a földnek, nehogy a nyelve hátraessen a torkába és elzárja a légcsövet, mint ahogy az elő szokott fordulni a hanyatfektetett alélteknél. Hátát veregelte, a mellkast dörzsölgette. A vállait előre hátra rángatta és a karjait fel-le lóbáztatta. Az ájult leány csakhamar éledni kezdett. Szülei gondjára bizta és tovább sietett, hogy még segítsen akin lehet. Amint a mind keskenyebbre való parton dideregve továbbment, az utca tulsó végében a háztetőn pár emberalakot látott, kik kétségbeesetten integettek. Tüstént beugrott a rohanó áradatba és gyors lendülettel a ház felé uszott. A háztetőn egy öreg házaspár kuporgott kis unokájával.

— Előbb a kis unokámat.

Gál csendőr legelőbb a kis fiúcskával uszott ki a partra. Ott átadta a körülállóknak és hamar visszatért az öregekhez. Másodiknak az öregasszonyt hozta ki és és utoljára az öregembert. Amint partot értek az öregember hálálkodva szorongatta a kezét.

— ...De öltözzék száraz ruhába csendőr uram és igyék valami meleget, mert különben agyonhüti magát.

— Bizony jó lesz — szólalt meg a falusi szatócs. — Tessék bejönni hozzám, adok meleg bort és ledörzsöljük száraz ruhával. — Gál csendőr valóban érezte, hogy megfázott, foga vacogott, minden tagja didergett.

— Forró teát, ha kaphatnék, mert én szeszes italt nem iszom.

— Hogyne, ahogy tetszik, akár citrommal is, ha rum nem kell.

Betértek a szatócshoz, aki a község háza mellett lakott. Gál csendőr odaszólt egy embernek.

— Hivja el a bírót, hogy tüstént jöjjön ide.

A derék szatócs, akit meghatott Gál csendőr emberfeletti önfeláldozása, legjobb ruháját tette elébe. Gál csendőr megveregette a vállát.

— Jó ember, köszönöm, de nem rontom el a ruháját. Adjon valami ócska nagykabátot, amíg a ruhámat kivalszják.

Csuronviz ruháját és fehérenmüjét jó erősen kicsavarta. Aztán megkérte a szatócs feleségét, hogy amíg az ura nagykabátjában melegszik, forró vasalóval vasalja át a ruháját,

meg a fehérenmüjét, hogy gyorsan megszáradjon, mert még sok dolga van.

Eljött a bíró.

— Bíró ur rendeljen ki fáklyás embereket az utcára. Acsoltasson össze hamar egy tutajt. Egy fáklyás embert meg küldjön ide, azzal lemegyek a hidhoz.

A bíró elszetett. Gál csendőr a szatócs hosszú kabátjában melegedett a karosszékekben. A derék ember mindenét rárakta volna Gál csendőrré. Boldog volt, hogy a bátor életmentőnek szolgálatára lehetett. Csendesen cigarettázva beszélgettek.

A citromos forró tea jól felmelegítette és a száraz ruhával való ledörzsölés élénk keringésbe hozta dermádó vérét. Kimerültsége lassan alábbhagyott, szinte ujjáéledt. Mindjobban érezte, hogy visszanyerte cselekvő képességét.

Mire a szatócsné a forró vasalóval megszáritotta a ruháját, előkerült a bíró is a fáklyással. Gál csendőr hamar átöltözött alig száradt ruhájába és tartozását ki akarta egyenliteni, de a szatócs nem akart tőle pénzt elfogadni.

— Csak nem sért meg engem Gál ur. Amit adtam olyan csekélység. Szívesen ajánlottam fel, hiszen mi értünk, a mi falunkért fárad és kockáztatja az egészségét.

— A kötelességemet teljesítem — felelte egyszerűen Gál csendőr és elővette a pénztárcáját. De a szatócs csak nem engedett és bíró is egy követ fujt vele.

— Az kéne még csak, hogy még fizessen is, amikor ázva-fázva a faluért fárad.

Bejött a szatócsné; az is egészen odavolt, amikor meghallotta, hogy Gál csendőr a lát ki akarja fizetni.

— Nohát ilyet! Kisülne a két szemem, ha elfogadnánk egy krajcárt is magától. Nem lehet ezt megfizetni.

Gál csendőr eltette a pénztárcáját. Majd alkalmasabb időben alkalmas módon elintézi, gondolta, most nem vesztegeti az időt.

— Igaza van asszonyom, ezt nem lehet megfizetni, csak megköszönni. Hálásan köszönöm a jó teát és hogy ilyen nagyszerűen kivasalta a ruhámat. Egész új embert csinált belőlem.

Még egyszer kezet csókolt és a bíróval kifelé ment elbucszott a szatócstól is. De az, felesége nagy ijedelmére, velük tartott.

— Ha megengedi én is magukkal tartok.

— Tessék, tartson velünk.

— Hová megy, te? — pattogott a szatócsné az urára, de az büszkén, hogy Gál csendőrrel mehet, fontosan felelt vissza a feleségének.

— Menteni megyünk.

— Menteni? Te? — álmélkodott az asszony. — Hiszen nem tudsz uszni, hát kit mentelnél meg?

A szatócs szágylta, hogy a felesége elárulta a gyengéjét, mérgesen visszakiáltva nagy durral-durrall csapta be az ajtót.

— Persze, hogy menteni. Mit értesz te ehhez. Vigyázz a házra, amíg visszajövök.

A kis emberke boldogan lépgetett Gál csendőr mellett, akit a kicsiknek a nagyok iránti természetes tisztelőténél jóval nagyobb hódolattal vett körül. Rendkívüli embert, sőt emberfeletti hőst látott benne s ezért volt olyan büszke és boldog, hogy vele mehett.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413-27.

Felelős vezető: Weizl Károly